

PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 9a

Warszawa 1949 r.

Prawo o aktach stanu cywilnego i przepisy zwikzkowe — Część II

TREŚĆ ZESZYTU:

Ci 40572

Str.

A. DEKRETY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

1. Dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o uznaniu ważności niektórych małżeństw i rozwodów obywateli polskich 3
2. Dekret z dnia 22 października 1947 r. o ustaleniu treści sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich 4
3. Dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. o służbie wojskowej oficerów Wojska Polskiego (wyciąg) 5
4. Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (wyciąg) 6
5. Dekret z dnia 28 lipca 1948 r. o zmianie prawa o aktach stanu cywilnego i przepisów, wprowadzających to prawo 6
6. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 1947 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności 7
7. Rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 13 maja 1947 r. o przyznaniu mocy dowodowej księgom, przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów, prowadzonym przez Polski Narodowy Kościół Katolicki 8
8. Rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 13 maja 1947 r. o przyznaniu mocy dowodowej księgom, przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów, prowadzonym przez Polski Kościół Starokatolicki 9
9. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Sprawiedliwości z dnia 31 maja 1947 r. w sprawie współdziałania urzędników stanu cywilnego z władzą opiekuńczą oraz w sprawie treści aktu uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki 9
10. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 15 listopada 1947 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach ludności 10
11. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Sprawiedliwości z dnia 31 grudnia 1947 r. o zmianie rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów, wprowadzających to prawo 11
12. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 23 marca 1948 r. o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych 11
13. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Sprawiedliwości z dnia 11 października 1948 r. w sprawie sporządzania odpisów ksiąg stanu cywilnego, spisanych w obcym języku 12
14. Zarządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 18 września 1947 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, o sporządzaniu aktów zejścia osób wojskowych, poległych lub zmarłych z ran wskutek działań wojennych 13

D 312-6/76u.

	Str.
15. Zarządzenie Ministra Administracji Publicznej z dnia 4 grudnia 1947 r. o wyznaczeniu Urzędu Stanu Cywilnego właściwego do wpisywania postanowień sądowych, ustalających treść sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich	14
16. Zarządzenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 22 października 1947 r. w sprawie zasad korespondencji urzędów konsularnych R. P. z władzami i osobami w kraju	14

B. OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE

17. Okólnik Ministra Administracji Publicznej Nr 39 z dnia 18 czerwca 1947 r. w sprawie uchylania się ludności od obowiązku rejestracji w urzędach stanu cywilnego	15
18. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 76 z dnia 15 października 1947 r. w sprawie podpisywania aktów małżeństwa przez kobiety, wstępujące w związek małżeński	16
19. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 102 z dnia 30 grudnia 1947 r. w sprawie legalizacji dokumentów, wystawionych przez polskie urzędy konsularne i obce przedstawicielstwa dyplomatyczne lub konsulaty na terenie Polski	16
20. Okólnik Ministra Zdrowia Nr 2/48 z dnia 7 stycznia 1948 r. w sprawie zgłaszania urodzeń i zgonów przez publiczne zakłady lecznicze i przez położne	17
21. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 10 z dnia 11 lutego 1948 r. w sprawie ważności ponownych małżeństw, zawieranych między tymi samymi osobami	18
22. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 33 z dnia 5 maja 1948 r. w sprawie uprawnień przełożonych gmin w stosunku do specjalnych urzędników stanu cywilnego	19
23. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej Nr 41 z dnia 19 maja 1948 r. w sprawie opłaty skarbowej za czynności urzędowe władz nadzorczych nad urzędami stanu cywilnego	19
24. Okólnik Ministra Administracji Publicznej Nr 59 z dnia 1 lipca 1948 r. w sprawie wykonania rozporządzenia z dnia 23 marca 1948 r. o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych	20
25. Okólnik Ministra Administracji Publicznej Nr 78 z dnia 20 września 1948 r. w sprawie zawierania małżeństw przez żołnierzy w służbie czynnej	21
26. Okólnik Ministra Administracji Publicznej Nr 10 z dnia 21 stycznia 1949 r. w sprawie instrukcji dla urzędników stanu cywilnego	23
27. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 10 kwietnia 1947 r. Nr IV ASC.2081/47 w sprawie szkolenia urzędników stanu cywilnego	24
28. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 30 kwietnia 1947 r. Nr IV ASC.919/47 w sprawie ślubowania urzędników stanu cywilnego	24
29. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 30 kwietnia 1947 r. Nr IV ASC.1702/47 w sprawie ustalania imion rodziców dzieci znalezionych	24
30. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 5 lipca 1947 r. Nr IV ASC.5341/47 w sprawie współdziałania urzędników stanu cywilnego z władzą opiekuńczą, ustalenia treści aktów uznania oraz nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki	25
31. Pismo okólne Ministra Administracji Publicznej z dnia 14 listopada 1947 r. Nr IV ASC.7479/47 w sprawie terminowego załatwiania spraw	25
32. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 22 stycznia 1948 r. Nr I OB.12895/47 w sprawie opłaty skarbowej od podań i świadectw, dotyczących czynności urzędów stanu cywilnego	25
33. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 28 lutego 1948 r. Nr I. OOrg. 2250/48 w sprawie adresowania korespondencji do polskich urzędów zagranicznych	26
34. Pismo okólne Ministra Administracji Publicznej z dnia 26 kwietnia 1948 r. Nr I OOrg. 3388/48 w sprawie przesyłek pocztowych do placówek polskich w Niemczech	27
35. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 29 kwietnia 1948 r. Nr IV ASC.1984/48 w sprawie należności za uzyskanie dokumentów z zagranicy dla obywateli polskich przez polskie placówki konsularne	27
36. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 4 maja 1948 r. Nr IV ASC.2358/48 w sprawie sporządzania ksiąg stanu cywilnego z trwałego papieru	27

	Str.
37. Pismo okólne Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 1948 r. w przedmiocie wykładni art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego oraz doręczania okręgowej władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego postanowień w sprawach, opartych na wyżej wymienionym przepisie	28
38. Pismo okólne Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 1948 r. w sprawie opłat, pobieranych przez Sądy przy wydawaniu wypisów z wtóropisów ksiąg stanu cywilnego	29
39. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 19 października 1948 r. Nr IV ASC.4697/48-2 w sprawie nieważności wzmianek marginesowych o rozwiązaniu i unieważnieniu małżeństwa, dokonanych na podstawie wyroków sądów niemieckich w czasie okupacji	29
40. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 19 listopada 1948 r. L. dz. I. Orp. VI. 3.6097/3/47 w sprawie korespondencji zagranicznej	30
41. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 30 grudnia 1948 r. Nr. AC. I.13-9917/1/48 w sprawie uruchomienia przez Ministerstwo Administracji Publicznej Archiwum Akt Stanu Cywilnego	30
C. ORZECZNICTWO	
42. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1946 r. w sprawie zwolnienia przysiężnych małżonków przez Sąd od obowiązku przedstawienia wymaganych prawem dokumentów	31
43. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1947 r. w sprawie sporządzenia aktu małżeństwa	33
44. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1947 r. w sprawie badania przez Sąd ważności wyroków rozwodowych	35
D. SIEĆ SŁUŻBY ZAGRANICZNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	36

O B J A Ś N I E N I A:

Zeszyt niniejszy stanowi dalszy ciąg zbioru przepisów z zakresu prawa o aktach stanu cywilnego i przepisów związkowych, umieszczonych w Nr 9 zeszytu „Przepisów“.

Przepisy, zamieszczone w zeszycie, podano z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia 31 stycznia 1949 r.

A. DEKRETY. ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

1.

DEKRET

z dnia 3 lutego 1947 r.

o uznaniu ważności niektórych małżeństw i rozwodów obywateli polskich.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 lutego 1947 r. Nr 14, poz. 51)

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Uznaje się rozwody udzielone na podstawie przepisów prawa radzieckiego przez władze radzieckie obywatelom polskim w okresie czasu od dnia 1 września 1939 r. do dnia 29 stycznia 1946 r. na obszarach, które z mocy

umowy z dnia 16 sierpnia 1945 r. o polsko-radzieckiej granicy państwowej (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 2, poz. 5) znalazły się w granicach Z. S. R. R.

Art. 2. Orzeczeniem rozwodowym, o których mowa w artykule poprzedzającym, nadaje klauzulę wykonalności sąd okręgowy miejsca zamieszkania jednej ze stron w Polsce.

Art. 3. Do ważności małżeństw, zawartych przez obywatela polskiego w okresie czasu od dnia 1 września 1939 r. do dnia 1 stycznia 1946 r. na obszarze Rzeszy Niemieckiej w granicach z dnia 1 września 1939 r., wystarczy zachowanie formy, wymaganej przepisami wyznaczeniowymi jednego z małżonków.

Art. 4. Akty rozwodów i małżeństw o których mowa w art. 1 i 3, będą wpisywane do właściwych ksiąg stanu cywilnego przy zastępowaniu przepisów art. 28 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272).

Art. 5. Może być uznana ważność małżeństwa zawartego przez obywatela polskiego na obszarze Rzeszy Niemieckiej w okresie czasu od dnia 1 września 1939 r. do dnia 1 stycznia 1946 r. przed oficerem łącznikowym w obozie lub przed komendantem obozu, z wyłączeniem komendantów mianowanych przez władze niemieckie, przy zastosowaniu trybu, wskazanego w art. 29 prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. 1945 r. Nr 48, poz. 272).

Art. 6. Przepis art. 3 stosuje się odpowiednio do małżeństw zawartych przez obywateli polskich na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego niemieckiego z 1896 r. w czasie okupacji niemieckiej.

Urzędnik stanu cywilnego obowiązany jest w tym przypadku na podstawie zaświadczenia właściwego duchownego sprządzić akt małżeństwa.

Art. 7. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Administracji Publicznej, a na Ziemiach Odzyskanych Ministrowi Ziemi Odzyskanych.

P. ustawę z dn'a 11 stycznia 1949 r. o scaleniu zarządu Ziem Odzyskanych z ogólną administracją państwową (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 22).

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 80 d), 87, 88 i 89 Instrukcji dla urzędników stanu cywilnego, ogłoszonej w Nr 5 Dziennika Urzęd. M. A. P. z 1949 r., która na dalszych stronach niniejszego będzie cytowana w skrócie, jako „Instr.“.

2.

DEKRET

z dnia 22 października 1947 r.

o ustalaniu treści sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 października 1947 r. Nr 65, poz. 392)

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 4 lipca 1947 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 252) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Jeżeli akt (metryka) urodzenia, małżeństwa lub zejścia obywatela polskiego został sporządzony w księdze stanu cywilnego (metrykalnej), prowadzonej w miejscowości, położonej poza granicami Państwa, a uzyskanie wypisu jest niemożliwe lub związane z poważnymi trud-

nościami, w szczególności ze znaczną zwłoką, ustalenie treści aktu może nastąpić w trybie postępowania sądowego.

Art. 2. Postępowanie z wniosków o ustalenie treści aktów stanu cywilnego odbywa się według przepisów kodeksu postępowania niespornego o ile przepisy niniejszego dekretu nie stanowią inaczej.

Art. 3. Sędem właściwym do przeprowadzenia postępowania o ustalenie treści aktów (metryk) urodzeń i zgonów jest sąd grodzki, a jeżeli chodzi o ustalenie treści aktów (metryk) małżeństwa — sąd okręgowy miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub siedziby władzy. W braku wyżej wskazanych podstaw właściwości miejscowej, sędem właściwym jest sąd, w którego okręgu ma siedzibę Sąd Najwyższy.

Art. 4. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek:

- 1) osoby, której urodzenia lub małżeństwu akt dotyczy,
- 2) osoby, dla której akt jest potrzebny celem wylegitymowania jej praw jako spadkobiercy lub zapisobiercy,
- 3) okręgowej władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego, Prokuratorji Generalnej R. P. lub prokuratora sądu okręgowego.

Art. 5. Wniosek o ustalenie treści aktu winien wskazywać istotną treść tegoż (art. 7) oraz powołanie dowodów na poparcie wniosku.

Art. 6. Sąd ustala treść aktu na podstawie dokumentów lub zeznań świadków. W braku tych dowodów w drodze wyjątku sąd może ustalić treść aktu na podstawie zeznań uczestników postępowania.

Art. 7. 1. Postanowienie sądu uwzględniające wniosek o ustalenie treści aktu winno zawierać jego istotną treść.

2. Za istotną treść aktu uważa się:

- 1) datę i miejsce sporządzenia aktu,
- 2) oznaczenie władzy, która akt sporządziła, a nadto
- 3) a) w akcie (metryce) urodzenia: imię i nazwisko, płeć, imiona rodziców, miejsce i datę urodzenia, a w miarę możliwości nazwisko rodowe matki,
- b) w akcie (metryce) małżeństwa: imię i nazwisko, imiona rodziców, stan cywilny, wiek i miejsce urodzenia każdego z małżonków oraz miejsce i datę zawarcia małżeństwa, a w miarę możliwości nazwisko rodowe matki każdego z małżonków,
- c) w akcie (metryce) zejścia: imię i nazwisko, wiek, stan cywilny, miejsce i datę

zgonu, imiona rodziców, a w miarę możliwości nazwisko rodowe matki zmarłego.

3. Sąd ustala w miarę możliwości wszystkie elementy stanu cywilnego, przewidziane dla poszczególnych rodzajów aktów stanu cywilnego przez prawo o aktach stanu cywilnego (art. 61, 76 i 86).

Art. 8. Jeżeli pierwotny akt, którego treść sąd ustala, zawierał zmiany lub sprostowania, należy ustalić treść pierwotną z przytoczeniem późniejszej zmiany lub sprostowania.

Art. 9. W przypadku niemożności ustalenia istotnej treści aktu wnioszek ulega oddaleniu.

Art. 10. 1. Nie jest dopuszczalne ustalenie treści aktu (metryki) małżeństwa w przypadku, gdy związek stron stwierdzony tym aktem nie może być uznany w Polsce jako małżeństwo.

2. Wniosek o ustalenie treści aktu, o którym mowa w ust. 1, ulega oddaleniu.

Art. 11. 1. Sąd przesyła z urzędu odpis postanowienia o ustaleniu treści aktu stanu cywilnego (metryki) do urzędu stanu cywilnego, wyznaczonego w tym celu przez Ministra Administracji Publicznej.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wpisuje się do odrębnej księgi stanu cywilnego, z której urząd stanu cywilnego wydaje wypisy na zasadach ogólnych prawa o aktach stanu cywilnego (art. 37—40).

3. Sąd, który wydał postanowienie o ustaleniu treści aktu stanu cywilnego, nie wydaje dalszych odpisów postanowienia poza przesłanym z urzędu, celem wpisania do ksiąg stanu cywilnego.

Art. 12. 1. W przypadku ujawnienia wypisu aktu stanu cywilnego, którego treść została ustalona w trybie niniejszego dekretu, jeśli pomiędzy treścią wypisu a treścią postanowienia sądu istnieje rozbieżność, sąd, który wydał postanowienie, bądź z urzędu, bądź na wniosek zainteresowanego urzędnika stanu cywilnego lub okręgowej władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego, Prokuratorii Generalnej R. P., albo prokuratora sądu okręgowego, sprostuje treść swego postanowienia. Sąd w miarę potrzeby przeprowadzi postępowanie wyjaśniające.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy postanowienie sądu stwierdza zdarzenie nieprawdziwe.

3. O sprostowaniu postanowienia sąd, zawiadamia urząd stanu cywilnego (art. 11 ust. 1) celem umieszczenia wzmianki dodatkowej na marginesie wpisanego postanowienia.

Art. 13. Złożenie przez uczestnika postępowania fałszywego zeznania celem ustalenia treści

aktu stanu cywilnego w trybie niniejszego dekretu pociąga za sobą odpowiedzialność karną, przewidzianą w art. 140 kodeksu karnego.

Art. 14. Przepisy niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio do ustalenia treści aktu zejścia osoby, która nie posiadała obywatelstwa polskiego, jeśli wnioskodawca (art. 4 pkt. 1 i 2) posiada to obywatelstwo.

Art. 15. W przepisach o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 70, poz. 382) dodaje się w art. 70 następujący nowy pkt. 9):

„9/od wniosku o ustalenie treści aktu stanu cywilnego (metryki) sporządzonego za granicą 100 zł.“

Art. 16. Przepisy dekretu niniejszego mają zastosowanie do spraw toczących się przed sądami powszechnymi w trybie art. 33 ust. 3 prawa o aktach stanu cywilnego w związku z art. XVI przepisów wprowadzających to prawo w przedmiocie odtworzenia aktów stanu cywilnego, sporządzonych na obszarach, które z mocy umowy z dnia 16 sierpnia 1945 r. o polsko-radzieckiej granicy państwowej (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 35, poz. 167) znalazły się w granicach Z. S. R. R., o ile w sprawach tych nie zapadło orzeczenie sądu pierwszej instancji odtwarzające treść aktu stanu cywilnego.

Art. 17. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Spraw Zagranicznych.

Art. 18. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Wnioski o ustalenie treści aktów stanu cywilnego (metryk) zgłoszone po dniu 31 grudnia 1952 r., nie podlegają rozpoznaniu.
p. pkt. 130 Ins'r.

3.

DEKRET

z dnia 3 kwietnia 1948 r.

o służbie wojskowej oficerów Wojska Polskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 kwietnia 1948 r. Nr 20, poz. 135).

(Wyciąg)

Art. 33. 1. Oficer w czynnej służbie może zawrzeć związek małżeński jedynie po otrzymaniu zezwolenia właściwego przełożonego.

2. Warunki i tryb udzielenia powyższego zezwolenia określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 49. Minister Obrony Narodowej może przenieść oficera zawodowego, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, w stan spoczynku w przypadkach:

4) zawarcia związku małżeńskiego bez wymaganego zezwolenia władzy wojskowej;

Art. 70. 1. Przepisy niniejszego dekretu stosuje się odpowiednio do oficerów w służbie bezpieczeństwa publicznego.

2. Przewidziane w niniejszym dekrete kompetencje Ministra Obrony Narodowej i podległych mu władz przysługują w zakresie służby bezpieczeństwa publicznego Ministrowi Bezpieczeństwa Publicznego i podległym mu władzom.

Art. 72. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 78²) Instr.

4

D E K R E T

z dnia 26 kwietnia 1948 r.

o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 kwietnia 1948 r. Nr 24, poz. 161)

(Wyciąg)

Art. 2. Uprawnienia władz administracyjnych do nakładania grzywny (kary pieniężnej) w drodze nakazu karnego rozszerza się do 1.000 złotych, a w drodze doraźnego nakazu karnego — do 500 złotych.

Art. 3. W wymienionych niżej przepisach wprowadza się następujące zmiany:

3. w art. 90 dekretu z dnia 25 września 1945 r. prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272) wyrazy „do 500 zł” zastępuje się wyrazami „do 10.000 zł”,

Art. 6. Przepisy dekretu niniejszego nie stosuje się do grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek, wymierzonych za czyny popełnione przed jego wejściem w życie.

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym traci moc obowiązującą dekret

z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312).

p. pkt. 60 i 126 Instr.

5.

D E K R E T

z dnia 28 lipca 1948 r.

o zmianie prawa o aktach stanu cywilnego i przepisów, wprowadzających to prawo.

(Dz. U. R. P. z dnia 3 sierpnia 1948 r. Nr 36, poz. 252)

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W prawie o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272) wprowadza się zmiany następujące:

1) W art. 9 ust. (2) wyraz „zażalenia” zastępuje się wyrazem „odwołania”

2) W art. 11 ust. (1) cyfrę „200” zastępuje się cyfrą „1000”.

3) Art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. Przepisy art. 33 ust. (3) stosuje się odpowiednio w przypadku:

a) gdy akt unieważniony trzeba zastąpić nowym aktem;

b) gdy akt urodzenia bądź akt małżeństwa nie został sporządzony w czasie właściwym i nie można go sporządzić w zwykłym trybie”.

4) W art. 63 ust. (2) i (3) otrzymują brzmienie:

„(2) Władza administracji ogólnej pierwszej instancji przeprowadzi konieczne postępowanie wyjaśniające celem wyświetlenia okoliczności, w jakich dziecko zostało znalezione, ustali po zasięgnięciu opinii biegłych lekarzy przypuszczalny jego wiek, nada mu imię i ustali, jakie imiona mają być wpisane do aktu urodzenia jako imiona rodziców, wystąpi do władzy administracji ogólnej drugiej instancji o nadanie nazwiska, następnie zarządzi sporządzenie aktu urodzenia (ust. 4).

(3) Osobie, która objęła pieczę nad dzieckiem, należy dać możliwość złożenia oświadczenia w sprawie brzmienia imienia i nazwiska przed ich nadaniem dziecku. Jeżeli w akcie urodzenia dziecka jako imiona rodziców mają być wpisa-

ne imiona małżonków, którzy objęli pieczę nad dzieckiem, należy wpisać nazwisko rodowe mężatki, jako nazwisko rodowe matki dziecka“.

5) W art. 69 skreśla się dotychczasowy ust. (2), a w to miejsce wstawia się ustępy (2) i (3) w brzmieniu:

„(2) W razie przysposobienia dokonanego wspólnie przez małżonków dane wymienione w art. 61 lit. c, dotyczące rodziców dziecka, zastępuje się danymi dotyczącymi przysposabiających, o czym należy zaznaczyć we wzmiance dodatkowej o przysposobieniu.

(3) Przepisu ust. (2) nie stosuje się, jeżeli strony w akcie przysposobienia wyłączyły powyższy skutek“.

6) W art. 70 skreśla się punkt 1) a dotychczasowe punkty 2) i 3) otrzymują oznaczenia 1) i 2)

7) W art. 88 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„(2) W razie stwierdzenia zgonu przez sąd akt zejścia sporządza się w księdze aktów zejścia w urzędzie stanu cywilnego, w którego obwodzie nastąpił zgon; jeżeli miejsce zgonu nie zostało stwierdzone lub znajduje się za granicą, akt zejścia sporządza się w urzędzie stanu cywilnego, w którego obwodzie osoba, której zgon został stwierdzony, miała ostatnie zamieszkanie, w braku zaś takiego miejsca — w urzędzie stanu cywilnego w Warszawie, wyznaczonym przez Ministra Administracji Publicznej na podstawie art. 27“.

Art. 2. W przepisach wprowadzających prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 273) wprowadza się zmiany następujące:

1) Po art. XVII dodaje się nowy art. XVII¹ w brzmieniu:

„Art. XVII¹). Jeżeli akt urodzenia dziecka nieznanych rodziców został sporządzony przed dniem wejścia w życie prawa o aktach stanu cywilnego, właściwa władza administracji ogólnej drugiej instancji wyda na wniosek dziecka pełnoletniego lub przedstawiciela ustawowego dziecka niepełnoletniego orzeczenie o tym, jakie dane, wymienione w art. 63 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego, mają być wpisane do aktu urodzenia. Przepis art. 63 ust. (3) prawa o aktach stanu cywilnego stosuje się tu odpowiednio. Orzeczenie władzy administracji ogólnej stanowi podstawę do wpisania wzmianki dodatkowej na marginesie aktu“.

2) W art. XXI ust. (1) wyrazy „w terminie jednego roku“ zastępuje się wyrazami „w ciągu pięciu lat“.

3) W art. XXII ust. (1) po wyrazach „województwa gdańskiego“ dodaje się wyrazy „i na obszarze Ziemi Odzyskanych“.

*) w Dz. Ustaw omyłkowo zamiast art. „XVII“ wydrukowano art. „XXII“

Art. 3. 1. Jeżeli akt przysposobienia został zatwierdzony przed dniem wejścia w życie dekretu niniejszego, strony, które akt sporządziły, mogą złożyć urzędnikowi stanu cywilnego zgodny wniosek o zastosowanie przepisu art. 69 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego. W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego władza opiekuńcza może na wniosek przysposobionego lub jego przedstawiciela ustawowego zezwolić na zastosowanie art. 69 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego, jeżeli przysposabiający małżonkowie już nie żyją lub są nieznani z miejsca pobytu; jeżeli tylko jeden z małżonków nie żyje lub jest nieznany z miejsca pobytu, zezwolenie władzy opiekuńczej może być wydane tylko za zgodą drugiego z małżonków.

2. Wnioski, które według przepisów ustępu poprzedzającego mają być złożone urzędnikowi stanu cywilnego, można złożyć przed każdym urzędnikiem stanu cywilnego. Urzędnik miejscowo niewłaściwy prześle bezzwłocznie z urzędu wniosek urzędnikowi właściwemu.

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Sprawiedliwości.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 59, 100 i 101²⁰ Instr.

6.

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Skarbu

o statystyce ruchu naturalnego ludności.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 listopada 1947 r. Nr 68, poz. 422)

Na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 239) zmienionego dekretem z dnia 22 października 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 393), oraz art. 9 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelných władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) zarządza się, co następuje:

§ 1. Urzędnicy stanu cywilnego są obowiązani przysyłać właściwej terytorialnie powiatowej władzy administracji ogólnej kwartalne spra-

wozdania imienne o zarejestrowanych w księgach stanu cywilnego małżeństwach, urodzeniach i zgonach. Sprawozdania te winny być sporządzane na formularzach statystycznych i według instrukcji ustalonych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego po uzgodnieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziemi O d z y s k a n y c h

§ 2. Osoby, zgłaszające się do sporządzenia aktów w urzędach stanu cywilnego, obowiązane są dodatkowo udzielać informacji, nie podlegających wpisowi do ksiąg stanu cywilnego, a koniecznych do należytego wypełnienia formularzy statystycznych małżeństw, urodzeń i zgonów.

§ 3. Sprawozdania imienne winny być przesyłane przez urzędników stanu cywilnego właściwej terytorialnie powiatowej władzy administracji ogólnej najpóźniej w terminach następujących:

za pierwszy kwartał do dnia 15 kwietnia,
za drugi do dnia 15 lipca,
za trzeci do dnia 15 października i
za czwarty do dnia 15 stycznia każdego roku.

§ 4. Powiatowa władza administracji ogólnej kontroluje zupełność i dokładność danych zawartych w sprawozdaniach imiennych sporządza wykazy powiatowe według wzorów ustalonych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i przysyła te wykazy wraz ze sprawozdaniami imiennymi do Głównego Urzędu Statystycznego najpóźniej w terminach następujących:

za pierwszy kwartał do dnia 15 maja,
za drugi do dnia 15 sierpnia,
za trzeci do dnia 15 listopada,
za czwarty do dnia 15 lutego każdego roku.

§ 5. Urzędnicy stanu cywilnego obowiązani są na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej lub Głównego Urzędu Statystycznego udzielać wszelkich informacji i wyjaśnień, dotyczących zupełności i dokładności danych, zawartych w przesłanych sprawozdaniach imiennych, jak również dokonywać w tych sprawozdaniach niezbędnych uzupełnień i poprawek.

§ 6. Za zgodą Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w gminach miejskich posiadających własne biura statystyczne urzędnicy stanu cywilnego będą przysyłać sprawozdania imienne bezpośrednio do tych biur i to bądź w terminach przewidzianych w § 3 niniejszego rozporządzenia bądź w okresach krótszych, przy czym na odnośne biura statystyczne przechodzą w całości funkcje powiatowych władz administracji ogólnej, wynikające z §§ 4 i 5 niniejszego rozporządzenia.

W gminach miejskich, którym zostaną przyznane powyższe uprawnienia, mogą być za zgodą Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego stosowane formularze uzupełnione pytaniami dodatkowymi.

§ 7. Gminy utrzymujące urzędy stanu cywilnego otrzymują zwrot kosztów wykonania czynności, określonych w niniejszym rozporządzeniu, w wysokości ustalonej na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziemi O d z y s k a n y c h.

§ 8. Główny Urząd Statystyczny dostarcza formularzy dla statystyki ruchu naturalnego ludności.

§ 9. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego może zarządzić uzupełniające badania z zakresu ruchu naturalnego ludności na obszarze całego Państwa lub jego części za okres od dnia 1 stycznia 1939 r. do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,
p. pkt. 118 Instr.

7.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 13 maja 1947 r.

o przyznaniu mocy dowodowej księgom, przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów, prowadzonym przez Polską Narodowy Kościół Katolicki.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 czerwca 1947 r. Nr 41, poz. 203).

Na podstawie art. XIX przepisów wprowadzających prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 43, poz. 273) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przyznaje się moc dowodową księgom, prowadzonym do dnia 1 stycznia 1946 r. przez duchownych Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego na obszarach byłego wyznaniowego podziału zakresu właściwości urzędników stanu cywilnego, a przeznaczonym do rejestracji urodzeń małżeństw i zgonów osób, należących faktycznie do Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego, formalnie jednak należących do wyznań uznanych.

Przyznanie wymienionym w ust. 1 księgom mocy dowodowej nie odnosi się do treści zawartej w tych księgach, a dotyczącej przynależności wyznaniowej.

§ 2. Rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do wpisów w tych księgach, dotyczących

urodzeń, małżeństw i zgonów, o ile fakty te zostały już zarejestrowane w księgach stanu cywilnego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

8.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 13 maja 1947 r.

o przyznaniu mocy dowodowej księgom, przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów, prowadzonym przez Polski Kościół Starokatolicki.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 czerwca 1947 r. Nr 41, poz. 204)

Na podstawie art XIX przepisów wprowadzających prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 273) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przyznaje się moc dowodową księgom, prowadzonym do dnia 1 stycznia 1946 r. przez duchownych Polskiego Kościoła Starokatolickiego na obszarach byłego wyznaniowego podziału zakresu właściwości urzędników stanu cywilnego, a przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów osób należących faktycznie do Polskiego Kościoła Starokatolickiego, formalnie jednak należących do wyznań uznanych.

Przyznanie wymienionym w ust. 1 księgom mocy dowodowej nie odnosi się do treści, zawartej w tych księgach, a dotyczącej przynależności wyznaniowej.

§ 2. Rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do wpisów w tych księgach, dotyczących urodzeń, małżeństw i zgonów, o ile fakty te już zostały zarejestrowane w księgach stanu cywilnego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

9.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, ZIEM ODZYSKANYCH I SPRAWIEDLI- WOŚCI

z dnia 31 maja 1947 r.

w sprawie współdziałania urzędników stanu cywilnego z władzą opiekuńczą oraz w sprawie treści aktu uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 czerwca 1947 r. Nr 42, poz. 217)

Na podstawie art. 70 pkt. 2) i 3) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. Urzędnicy stanu cywilnego zawiadamiają właściwą władzę opiekuńczą o sporządzeniu aktu urodzenia:

- 1) dziecka z małżeństwa, jeżeli oboje rodzice zmarli przed sporządzeniem aktu urodzenia;
- 2) dziecka pozamałżeńskiego, jeżeli matka zmarła przed sporządzeniem aktu urodzenia lub w chwili sporządzenia tego aktu jest małoletnia;
- 3) dziecka nieznananych rodziców.

§ 2. Urzędnicy stanu cywilnego zawiadamiają właściwą władzę opiekuńczą o sporządzeniu aktu zejścia o ile według posiadanych przez nich wiadomości akt zejścia dotyczy:

- 1) ojca lub matki niepełnoletniego dziecka z małżeństwa lub dziecka uprawnionego, jeżeli współmałżonek zmarłego już nie żyje, jest nieznan z miejsca pobytu lub ubezwłasnowolniony, albo jeżeli jego władza rodzicielska uległa zawieszeniu lub odebraniu;
- 2) ojca lub matki niepełnoletniego dziecka z małżeństwa unieważnionego lub rozwiedzionego, jeżeli dziecko było powierzone zmarłemu;
- 3) matki niepełnoletniego dziecka pozamałżeńskiego, nieuznanego i niezrównanego z dzieckiem z małżeństwa;
- 4) ojca lub matki niepełnoletniego dziecka pozamałżeńskiego, uznanego lub zrównanego z dzieckiem z małżeństwa, jeżeli zmarłemu została powierzona władza rodzicielska nad dzieckiem;
- 5) osoby, która pozostawiła niepełnoletnie dziecko przysposobione, jeżeli osoba ta nie pozostawała w związku małżeńskim albo jeżeli jej współmałżonek już nie żyje, jest nieznan z miejsca pobytu lub ubezwłasnowolniony.

§ 3. Urzędnicy stanu cywilnego zawiadamiają właściwą władzę opiekuńczą o sporządzeniu przed nimi aktów uznania niepełnoletniego dziecka pozamałżeńskiego.

§ 4. Urzędnicy stanu cywilnego zawiadamiają właściwą władzę opiekuńczą o umieszczeniu wzmianek dodatkowych na marginesie aktów urodzenia osoby niepełnoletniej, dotyczących:

- 1) uznania dziecka pozamałżeńskiego w testamencie;
- 2) uprawnienia dziecka pozamałżeńskiego.

§ 5. Właściwą jest władza opiekuńska, w której rej. okręgu niepełnoletni ma miejsce zamieszkania, w braku miejsca zamieszkania — miejsce pobytu, w braku miejsca zamieszkania i miejsca pobytu w Polsce — ostatnie miejsce zamieszkania, a w braku i tej podstawy, w której okręgu ma siedzibę Sąd Najwyższy.

§ 6. Urzędnicy stanu cywilnego obowiązani są przesyłać zawiadomienia, o których mowa w §§ 1—4, w ciągu siedmiu dni od dnia sporządzenia.

dzenia czynności, która jest podstawą zawiadomienia.

§ 7. W akcie uznania przez ojca dziecka pozamałżeńskiego wymienia się:

- 1) nazwisko, imię, miejsce urodzenia, datę urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania i obywatelstwo uznającego, jeżeli nie jest polskie;
- 2) imię i nazwisko dziecka, miejsce i datę jego urodzenia oraz, jeżeli akt urodzenia dziecka został już sporządzony, miejsce i datę sporządzenia tego aktu z podaniem numeru kolejnego aktu, o ile numer ten jest znany;
- 3) nazwisko, imię, miejsce urodzenia, datę urodzenia lub wiek, zawód i obecne lub ostatnio znane miejsce zamieszkania matki.

§ 8. 1. W akcie nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki wymienia się:

- 1) nazwisko, imię, miejsce urodzenia, datę urodzenia, zawód i miejsce zamieszkania męża matki;
 - 2) imię i nazwisko dziecka, miejsce i datę jego urodzenia oraz, jeżeli akt urodzenia dziecka został już sporządzony, miejsce i datę sporządzenia tego aktu z podaniem numeru kolejnego aktu, o ile numer ten jest znany;
 - 3) nazwisko, imię, miejsce urodzenia, datę urodzenia lub wiek, zawód i miejsce zamieszkania matki;
 - 4) miejsce i datę zawarcia małżeństwa przez nadającego nazwisko z matką dziecka, z podaniem numeru kolejnego aktu małżeństwa;
 - 5) oświadczenie matki dziecka o udzieleniu zezwolenia na nadanie dziecku nazwiska;
 - 6) oświadczenie przedstawiciela ustawowego dziecka niepełnoletniego, jeżeli nie jest nim matka, lub samego dziecka, jeżeli jest pełnoletnie, o wyrażeniu zgody na nadanie nazwiska.
2. Jeżeli matka w chwili sporządzenia aktu nie żyje, zamiast oświadczenia przewidzianego w ust. 1 pkt. 5), zaznacza się w akcie fakt jej zgonu.
3. Jeżeli oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 5) i 6), zostały złożone poza urzędem stanu cywilnego, wymienia się w akcie miejsce i datę złożenia oświadczenia. W tym przypadku złożenie oświadczenia musi być wykazane pisemem z podpisem urzędownie poświadczonym.

§ 9. Akt uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki sporządza się w formie ciągłej (protokółarnej), przy czym stosuje się tu przepisy § 48 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedli-

wości z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304).

§ 10. Do zawiadomień, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, stosuje się przepisy § 45 rozporządzenia powołanego w paragrafie poprzedzającym.

§ 11. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1947 r.

2. Jednocześnie traci moc obowiązującą § 93 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304).

p. pkt. 74 i 127 Ins'tr.

10.

R O Z P O R Z A D Z E N I E M I N I S T R Ó W A D M I N I S T R A C J I P U B L I C Z N E J I Z I E M O D Z Y S K A N Y C H

z dnia 15 listopada 1947 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Min'stra
Spraw Wewnętrznych o meldunkach i księgach
ludności.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 stycznia 1948 r. Nr 2, poz. 7)

Na podstawie art. 2, art. 3 ust. 1, art. 5, art. 14 ust. 1 art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309), zmienionego ustawą z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390), zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 489) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) § 12 ust. (6) skreśla się.
- 2) W § 37 ust. (1) zdanie trzecie pkt c) otrzymuje brzmienie następujące:
„c) nazwisko i imiona, zawód, datę i miejsce urodzenia (miejscowość, gmina, powiat), miejsce zamieszkania, imiona rodziców każdego z małżonków“.
- 3) W § 37 ust. (2) otrzymuje brzmienie następujące:

„(2) Prowadzący akta stanu cywilnego powinni również powiadomić w tychże terminach gminy zamieszkania o wszelkich zmianach aktów tych dotyczących, jak sprostowanie jakiegokolwiek okoliczności w akcie, zmiana nazwiska, uznanie,

zrównanie, uprawnienie, przysposobienie, unieważnienie małżeństwa, rozwód i t. p.“

4) we wzorach stanowiących załączniki do rozporządzenia

a) skreśla się:

rubrykę Nr 8 wzorów Nr 1, 2, 1A i 2A; rubrykę Nr 9 wzoru Nr 3 i 4; rubrykę Nr 7 wzoru Nr 6; rubrykę siódmą, licząc od góry, wzoru Nr 7; rubrykę Nr 7 wzoru A (str. 2); rubrykę Nr 6 wzoru Nr 10; rubrykę Nr 9 wzorów Nr 11 i 12;

b) we wzorze Nr 15 wiersz 3 treści Wypisu otrzymuje brzmienie:

„urodzony dnia 1 . . . roku“,

a wiersz 6 otrzymuje brzmienie:

„ zawód “;
(imiona i nazwisko)

c) we wzorze Nr 16 wiersz 5 treści Wypisu otrzymuje brzmienie:

„§ 1 r, z zawodu“;

d) we wzorze Nr 18 wiersz 8 treści Poświadczenia otrzymuje brzmienie:

„Zawód Stan cywilny“;

e) numerację rubryk zmienia się odpowiednio.

§ 2 Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 119 Instr.

11.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, ZIEM ODZYSKANYCH I SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 31 grudnia 1947 r.

o zmianie rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo.

(Dz. U. R. P. z dnia 23 stycznia 1948 r. N 3, poz. 19)

Na podstawie art. 15 i 91 prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. § 7 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304) otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Urzędnik stanu cywilnego składa przy objęciu urzędowania ślubowanie treści następującej:

„Pomny dobra Rzeczypospolitej Polskiej ślu-

buje obowiązki urzędnika stanu cywilnego sumiennie według swej najlepszej wiedzy wypełniać, przepisy prawa ściśle stosować, prawdy wiernie przestrzegać, w postępowaniu swym kierować się zasadami uczciwości i tajemnicy urzędowej dochować“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 2 Instr.

12.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I ZIEM ODZYSKANYCH

z dnia 23 marca 1948 r.

wydane co do § 1 w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 kwietnia 1948 r. Nr 21, poz. 150)

Na podstawie art. 89 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. Uchyla się §§ 109, 113 i 114 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304), zmienionego rozporządzeniem Ministra Administracji Publicznej z dnia 9 listopada 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 362).

§ 2. Powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia artykuły odnoszą się do dekretu z dnia 25 września 1945 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272) a paragrafy odnoszą się do rozporządzenia wymienionego w § 1.

§ 3. 1. Za czynności urzędowe urzędów stanu cywilnego pobiera się opłaty w wysokości:

1) za wyciąg z aktu stanu cywilnego (art. 39 ust. (1)) — 50 zł.

2) za odpis skrócony aktu stanu cywilnego (art. 39 ust. (2)) — 100 zł.

3) za odpis zupełny aktu stanu cywilnego (art. 39 ust. (4)) — 200 zł.

4) za zaświadczenie o tym, że akt stanu cywilnego lub wzmianka dodatkowa nie są wpisane do ksiąg (art. 37 ust. (1) i art. 40):

za pierwszy rocznik — 100 zł.

za każdy następny — 50 zł.

5) za wydanie książeczki stanu cywilnego (art. 37 ust. (2)) od 200 do 400 zł.

- 6) za dokonanie wpisu w ksiąteczce stanu cywilnego — 50 zł.,
- 7) za umieszczenie wzmianki dodatkowej na marginesie aktu, dotyczącej:
- a) sprostowania aktu — 150 zł.,
 - b) unieważnienia aktu — 150 zł.,
 - c) uznania dziecka pozamałżeńskiego — 150 zł.,
 - d) uprawnienia dziecka pozamałżeńskiego — 150 zł.,
 - e) zrównania dziecka pozamałżeńskiego z dzieckiem z małżeństwa — 150 zł.,
 - f) nadania dziecku pozamałżeńskiemu nazwiska przez męża matki — 100 zł.,
 - g) przysposobienia — 300 zł.,
 - h) rozwiązania przysposobienia — 300 zł.,
 - i) zmiany imienia lub nazwiska na mocy zezwolenia władzy administracji ogólnej — 300 zł.,
 - j) ustalenia nazwiska na wniosek strony — 150 zł.,
 - k) rozwiązania małżeństwa przez rozwód — 300 zł.,
 - l) unieważnienia małżeństwa — 300 zł.,
 - m) zgłoszenia imienia po sporządzeniu aktu urodzenia — 150 zł.,
- 8) za sporządzenie aktu małżeństwa — 500 zł.,
opłata dodatkowa za zawarcie małżeństwa poza lokalem urzędu w miejscowości, będącej siedzibą urzędu — 200 zł., w innej miejscowości — 500 zł.,
opłata dodatkowa po za godzinami urzędowymi — 300 zł.,
- 9) za osobiste stwierdzenie zgonu przez urzędnika stanu cywilnego — 200 zł.,
- 10) za udzielenie ksiąg stanu cywilnego do przejrzania na podstawie zezwolenia okręgowej władzy nadzorczej za pierwszy rocznik — 100 zł.,
za każdy następny — 50 zł.,
- 11) za zaświadczenie na wypisie (wyciągu lub odpisie) wydanym poprzednio, że treść wypisu jest nadal zgodna z treścią aktu w dacie zaświadczenia — 50 zł.,
- 12) za uzupełnienie wydanego poprzednio wypisu (wyciągu lub odpisu) przez dopisanie treści późniejszych wzmianek na marginesie aktu lub zmian z nich wynikających — 100 zł.,
- 13) za poświadczenie podpisu — 100 zł.,
- 14) za sporządzenie protokołu o oświadczeniach i wnioskach, składanych na mocy §§ 39 ust. (3), 98 ust. (2) i 101 — 200 zł.,
- 15) za wpisanie aktu sporządzonego za granicą przed polskim urzędnikiem stanu cywilnego (art. 27) — 200 zł.,
- 16) za inne czynności wyżej nie wymienione, o ile nie wynikają z ustawowego obowiązku urzędnika stanu cywilnego — 50 zł.
2. Za dokonanie wpisu do specjalnych ksiąg stanu cywilnego postanowień sądowych o ustalaniu treści aktów stanu cywilnego, sporządzonych za granicą, oraz za wypisy z tych ksiąg — pobiera się opłaty w wysokości:

- a) za wpisanie treści postanowienia sądowego — 400 zł.,
- b) za wyciąg — 100 zł.,
- c) za odpis skrócony — 150 zł.,
- d) za odpis zupełny — 300 zł.

§ 4. Za czynności urzędowe władz nadzorczych, przedsiębrane na wniosek strony i w jej interesie, pobiera się następujące opłaty:

- 1) za zezwolenie na wydanie w myśl art. 38 ust. (2) odpisu zupełnego aktu osobie, nie wymienionej w art. 38 ust. (1) — 200 zł.,
- 2) za wydanie świadectwa zdolności do sporządzenia aktu stanu cywilnego za granicą przez obywatela polskiego (art. 35 ust. (2)) — 500 zł.,
- 3) za zezwolenie:
 - a) na sporządzenie aktu urodzenia w razie opóźnienia powyżej 3 miesięcy (art. 67 ust. (1)) — 200 zł.,
 - b) na wpisanie aktu sporządzonego za granicą przed niepolskim urzędnikiem stanu cywilnego (art. 28) — 300 zł.,
- 4) za wydanie przez Ministra zarządzenia przewidzianego w art. 29 — 300 zł.,
- 5) za upoważnienie cudzoziemca do zawarcia małżeństwa w razie nieprzedłożenia świadectwa władz państwa ojczystego o zdolności do zawarcia małżeństwa (§ 100 ust. (4)) — 500 zł.,
- 6) za zezwolenie na zgłaszanie na piśmie urodzeń i zgonów przez kierowników prywatnych zakładów położniczych i szpitali (art. 55 ust. (2)) — 500 zł.,
- 7) za zezwolenie na sporządzenie spóźnionego aktu zejścia (art. 85 ust. (2)) — 200 zł.,
- 8) za zezwolenie osobie obcej na przejrzanie ksiąg (art. 41) — 200 zł.

§ 5. 1. Za wszelkie inne czynności władz nadzorczych pobiera się opłatę skarbową.

2. Nie pobiera się opłaty skarbowej, jeżeli czynność jest przedsiębrana w interesie publicznym.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. pkt. 132 Instr.

13.

R O Z P O R Z A D Z E N I E MINISTRÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, ZIEM ODZYSKANYCH I SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 października 1948 r.

w sprawie sporządzania odpisów ksiąg stanu cywilnych spisanych w obcym języku.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 października 1948 r. Nr 50, poz. 396)

Na podstawie art. 91 prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 48, poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. W przypadkach, przewidzianych w art. 33 ust. 1 prawa o aktach stanu cywilnego, sporządzanie odpisów ksiąg stanu cywilnego spisanych w obcym języku może być dokonywane na zarządzenie władzy nadzorczej przy równoczesnym sporządzeniu przekładu tekstu księgi na język polski.

§ 2. Tekst księgi przełożony na język polski po uwierzytelnieniu go przez urzędnika stanu cywilnego zastępuje egzemplarz utracony i posiada moc dowodową uwierzytelnionego odpisu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

14.

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I ZIEM ODZYSKANYCH

z dnia 18 września 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej o sporządzaniu aktów zejścia osób wojskowych poległych lub zmarłych z ran wskutek działań wojennych.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 13 z dn'a 22 września 1947 r.)

Na podstawie art. 84 dekretu z dn'a 25 września 1945 r. prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. (1). Akty zejścia osób wojskowych poległych lub zmarłych z ran wskutek działań wojennych, będą sporządzane we właściwych urzędach stanu cywilnego na podstawie:

a) zaświadczeń (zawiadomień) wystawionych do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia, przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Rejonowe Komendy Uzupełnień lub jednostki (formacje) wojskowe,

b) zaświadczeń wystawionych po dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia przez Ministerstwo Obrony Narodowej według załączonego wzoru.

(2) Zaświadczenia powinny być złożone w oryginale we właściwym Urzędzie Stanu Cywilnego i będą przechowywane w aktach zbiorowych. Na żądanie osoby, która je złożyła, należy wydać jej odpis z tego zaświadczenia.

§ 2. Właściwymi urzędami stanu cywilnego do sporządzania odnośnych aktów są:

a) Urząd Stanu Cywilnego, w którego obwodzie osoba ubiegająca się o wpis zamieszkuje,

b) Urząd Stanu Cywilnego w Warszawie (Warszawa — Śródmieście, Obwód I), o ile

osoba ubiegająca się o wpis nie zamieszkuje w kraju.

§ 3. W braku wątpliwości co do charakteru urzędowego zaświadczeń (zawiadomień) wymienionych w § 1 (1a) i b), właściwym do udzielenia stosownych wyjaśnień będzie Ministerstwo Obrony Narodowej, do którego urząd stanu cywilnego każdorazowo w takim przypadku powinien się zwracać.

§ 4. (1). W przypadku braku w zaświadczeniach niektórych danych, niezbędnych do sporządzenia aktu zejścia, urząd stanu cywilnego winien zażądać tych danych od osoby ubiegającej się o wpis.

(2) W przypadku niemożności ustalenia tych danych brak ich należy zaznaczyć w akcie.

§ 5. Zaświadczenia, w których brak nazwiska osoby zmarłej, nie mogą stanowić podstawy do sporządzenia aktu zejścia.

§ 6. Niezależnie od sporządzania omawianych aktów zejścia na wnioszek stron, czynność ta może być zarządzona z urzędu przez Ministerstwo Administracji Publicznej w z g l ę d n i e Ministerstwo Zi e m O d z y s k a n y c h.

§ 7. Podany tryb postępowania nie wyklucza możliwości żądania przez stronę ustalenia faktu i daty zgonu wojskowego w drodze postępowania sądowego (art. 88 cyt. wyżej prawa), gdy akt zejścia wojskowego nie został sporządzony w sposób wyżej wskazany.

§ 8. Przepisy niniejszego zarządzenia nie ograniczają uprawnień Ministra Administracji Publicznej w z g l ę d n i e M i n i s t r a Zi e m O d z y s k a n y c h, wypływających z art. 29 prawa o aktach stanu cywilnego.

§ 9. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1947 roku.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Stwierdza się, że

(stopień, imiona i nazwisko)

syn (córnka)

(imiona i nazwiska rodziców osoby zmarłej, a jeżeli osoby te żyją ich zawód i miejsce zamieszkania)

urodzony(a)

(data i miejsce urodzenia lub przypuszczalny wiek)

stan cywilny

(imię i nazwisko małżonka osoby zmarłej, a jeżeli małżonek ten żyje—jego zawód i miejsce zamieszkania)

z zawodu

ostatnie miejsce zamieszkania

powołany(a) do służby wojskowej przez

(nazwa RKU lub RWK)

wierny(a) danej przysiędze, walcząc mężnie i bohatersko za Rzeczpospolitą Polską

dnia

(poległ(a), zmarł(a) od ran)

(data, godzina oraz miejsce zgonu lub znalezienia zwłok)

Wyżej wymieniony(a) został(a) pochowany(a) z zachowaniem form swego obrządku religijnego i oddaniem honorów wojskowych

W

Szef Sekcji Strat

Szef Wydziału

Warszawa, dnia 1947 r.

(pieczęć okrągła
Min. Obr. Narod.)

Uwaga: W razie braku niektórych z powyższych danych należy to zaznaczyć w rubrykach wyrazami: „brak danych“.

p. pkt. 91⁵ i 98 Instr.

15.

ZARZĄDZENIE MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 4 grudnia 1947 r.

o wyznaczeniu Urzędu Stanu Cywilnego, właściwego do wpisywania postanowień sądowych, ustalających treść sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich.

(Monitor Polski Nr 152 poz. 904 z r. 1947 oraz Dz. Urz. M. A. P. z dnia 12 grudnia 1947 r. Nr 22).

Na podstawie art. 11 ust. 1 dekretu z dnia 22 października 1947 r. o ustalaniu treści sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 392) zarządzam, co następuje:

§ 1. Postanowienia sądowe, ustalające treść sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich, będą wpisywane do specjalnie przeznaczonych dla tego celu ksiąg stanu cywilnego urodzeń, małżeństw i zejść (miejscowych i wtóropisów) w Urzędzie Stanu Cywilnego w Łodzi — Obwód I.

§ 2. Urząd, wymieniony w § 1. będzie właściwy również do wpisywania, w wypadkach wskazanych w art. 14 cytowanego wyżej dekretu postanowień sądowych, dotyczących aktów

zejścia osób, które nie posiadały obywatelstwa polskiego.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia
p. pkt. 130 Instr.

16

ZARZĄDZENIE MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

z dnia 22 października 1947 r. L. dz. K I 020/8

w sprawie zasad korespondencji urzędów konsularnych R. P. z władzami i osobami w kraju.

(Dz. Urz. M. S. Z. Nr 4 z dnia 15 listopada 1947 r.)

1. Korespondencja między urzędami konsularnymi R. P. a polskimi władzami i urzędami, jak również instytucjami publicznymi i stronami w kraju, jeśli dotyczy spraw indywidualnych, polegających na wykonywaniu obowiązujących przepisów, powinna odbywać się bezpośrednio z pominięciem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, o ile nie wydano odrębnego zarządzenia co do pewnej kategorii spraw. Korespondencja powyższa powinna być kierowana bezpośrednio do tej instytucji i urzędu, w której sprawa według kompetencji będzie załatwiana.

2. Korespondencja w sprawach zasadniczych, precedensowych oraz tajnych powinna odbywać się za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3 (a) Korespondencja pomiędzy urzędami konsularnymi R. P. a polskimi władzami i urzędami centralnymi w sprawach innych, niż indywidualne, powinna odbywać się wyłącznie za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przy czym pisma powinny być nadsyłane przez urzędy konsularne R. P. w tyłu kopach, ile władz i urzędów centralnych w danej sprawie jest zainteresowanych.

(b). Jeżeli przepisy szczególne wyraźnie przewidują przypadki, w których urzędy konsularne R. P. mogą kierować korespondencję w sprawach innych, niż indywidualne bezpośrednio do polskich władz i urzędów centralnych, urzędy konsularne R. P. powinny jednocześnie przysyłać odpis tej korespondencji do Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

4. W wykonaniu zasad powyższych urzędy konsularne R. P. obowiązane są między innymi przysyłać:

(a) akta stanu cywilnego, otrzymywane w drodze międzynarodowej wymiany, do Ministerstwa Administracji Publicznej,

(b) wnioski o wydobycie aktów stanu cywilnego terytorialnie właściwego urzędu stanu cywilnego, a jeśli księgi stanu cywilnego prowa-

dzzone były w miejscowości, znajdującej się obecnie poza granicami Polski — do właściwego Konsulatu R. P.,

(c) wnioski o poświadczenie obywatelstwa polskiego — z reguły do terytorialnej władzy administracyjnej I instancji, a jeśli petent miał miejsce zamieszkania w miejscowości, znajdującej się obecnie poza granicami Polski — do Ministerstwa Administracji Publicznej,

(d) wyciągi z rejestrów karnych, nadsyłane przez władzę kraju urzędowania — do Ministerstwa Sprawiedliwości,

(e) wnioski o wydobycie innych dokumentów — do władzy powołanej do ich wystawienia,

(f) dokumenty do legalizacji — do tego urzędu, który jako pierwszy powołany jest do legalizacji, przy czym w piśmie, skierowanym do tego urzędu, należy nadmienić, do jakich jeszcze innych władz dokument powinien być przesłany do dalszej legalizacji,

(g) rekwizycje sądowe — do tego Sądu, który nadesłał je do Konsulatu.

6. Strony, zamieszkałe na obszarze R. P., powinny być pouczone, że korespondencja z urzędami konsularnymi R. P. odbywa się bezpośrednio z pominięciem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

7. Urzędy konsularne mają obowiązek na wszystkich wysłanych pismach podawać wyraźnie swój adres pocztowy.

8. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą:

a) Zarządzenie Nr B. Pers. 438/1 o korespondencji urzędów zagranicznych R. P. z władzami, urzędami i stronami w kraju (Dz. Urz. M. S. Z. Nr 10/36, poz. 103),

b) Zarządzenie Nr K. I. 552 z dnia 29 września 1945 r. o zasadach korespondencji urzędów konsularnych R. P. z władzami i osobami w kraju (Dz. Urz. M. S. Z. Nr 2/46, poz. 24).

B. OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE

17.

OKÓLNIK Nr 39

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 18 czerwca 1947 r. L. dz. IV ASC
4558/47

w sprawie uchylania się ludności od obowiązku rejestracji w urzędach stanu cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 4 z dnia 30 czerwca 1947 r.)

Od czasu wydania okólnika Ministra Administracji Publicznej Nr 62 z dnia 23.XII 1946 r. L. dz. IV. ASC. 4410/46 stan rejestracji w urzędach stanu cywilnego nie uległ większej poprawie i jest nadal niepełny. Istnieją nadal b. znaczne rozbieżności pomiędzy faktyczną ilością

urodzeń, ślubów i zgonów, a ilością zarejestrowaną w urzędach stanu cywilnego.

Według informacji Głównego Urzędu Statystycznego powyższa rejestracja przedstawia się najlepiej w województwach poznańskim i pomorskim. Na pozostałych obszarach Państwa luki w rejestracji są b. wielkie, a liczby zarejestrowanych urodzeń i małżeństw szczególnie na wsi są niewiarygodnie niskie. Żle się przedstawia również powyższa rejestracja na terenie miast, nie wyłączając największych. Podobnie liczby zarejestrowanych zgonów są niskie.

Stan ten niedopuszczalny z uwagi na statystykę ruchu naturalnego ludności oraz interesy samej ludności wymaga radykalnych zmian. W podanym na wstępie okólniku zostały wymienione niektóre środki, jakie należy zastosować. Dodatkowo zwracam uwagę na następujące momenty:

- 1) Należy żądać zgodnie z art. 55 prawa o aktach stanu cywilnego od kierowników publicznych klinik położniczych, szpitali publicznych i innych zakładów publicznych zgłoszenia urodzeń i zgonów, które nastąpiły w tych zakładach.
- 2) Należy zwrócić uwagę na obowiązki, jakie ciążyą przy rejestracji urodzeń na położnych i lekarzach w myśl art. 60 cyt. prawa.
- 3) Należy zwrócić się do instytucji opiekujących się matką i dzieckiem celem współdziałania tych instytucji przy rejestracji urodzeń i ewentualnych zgonów.
- 4) Należy zażądać współdziałania Milicji Obywatelskiej przy kontroli pogrzebów odbywających się bez uprzedniego zarejestrowania faktu zgonu w urzędzie stanu cywilnego.
- 5) Należy stosować wobec winnych sankcje przymusowe (art. 57 cyt. prawa i sankcje karne — art. 90 cyt. prawa), które to środki, o ile mi wiadomo, są dotychczas jeszcze w minimalnym stopniu wykorzystywane.
- 6) Wreszcie koniecznym jest zainteresowanie poruszonym zagadnieniem czynnika społecznego, a w szczególności rad narodowych, działaczy politycznych i związków zawodowych, nauczycielstwa, prasy codziennej i t. p. Przy tym należy zwracać uwagę na ważne interesy ludności związane z rejestracją w urzędach stanu cywilnego.

Argumentami, przy pomocy których należy prowadzić akcję uświadamiającą, powinny być przede wszystkim argumenty utylitarne:

- a) jeśli chodzi o sporządzenie aktu urodzenia argument akcentujący korzyść indywidualną, jaką przyszyły obywatel odniesie z faktu zarejestrowania we właściwym czasie jego urodzenia, korzyść, która polega na tym, że będzie miał dowód prze-

widziany przez prawo, konieczny w życiu na każdym kroku, w każdej, bodajże donioślejszej sytuacji życia prawnego i społecznego, np. przy zapisie do szkoły, przy przyjęciu na naukę rzemiosła, przy stawianictwie do poboru wojskowego, przy zawarciu małżeństwa, przy legitymacji spadkowej. Katalog tych przypadków można rozbudować w sposób ilościowo imponujący i przemawiający poprostu optycznie do rozumu. Do korzyści doraźnych, lecz nie mniej ważnych należy zaliczyć uzależnienie wielu świadczeń, typowych dla stosunków powojennych, od przedstawienia wypisu aktu urodzenia — np. wydanie karty żywnościowej dla dziecka, przyznanie prawa do mieszkania o większej powierzchni użytkowej i t. p.;

- b) takiż argument utylitarny — jeśli chodzi o sporządzenie aktu zawarcia małżeństwa, analogicznie podkreślający korzyść płynącą przede wszystkim dla żony z faktu, że będzie żoną nie tylko w obliczu kościoła i bliźnich, którym dopełnienie obrzędu religijnego wystarcza jako tytuł do szacunku moralnego, lecz będzie ponadto żoną w obliczu prawa i Państwa (art. 12 § 2 w związku z art. 37 prawa małżeńskiego), a w konsekwencji korzystać będzie ze wszystkich uprawnień, jakie prawo przyznaje żonie, uprawnień, z których nigdy korzystać nie będzie, jeśli zadowolili się tylko ślubem kościelnym; w związku z tym argument ten rozciągać należy na kwestię dzieci, które w razie niezawarcia małżeństwa cywilnego będą w obliczu Państwa dziećmi pozamałżeńskimi;
- c) argumenty utylitarne wchodzą również w grę jeśli chodzi o sporządzenie aktu zejścia z podkreśleniem ujemnych następstw na polu prawa spadkowego i t. d.

Raz jeszcze podkreślam, że poruszone zagadnienie jest dla Państwa i obywateli niezwykle ważne. Proszę przeto Obywatela Wojewodę (Prezydenta) o osobiste nim zainteresowanie się.

p. poz. 29 zeszytu Nr 9 wydawn. „Przepisy z zakresu prawa administracyjnego“.

18.

OKÓLNİK Nr 76

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 15 października 1947 r. L. dz. IV ASC 7486/47

w sprawie podpisywania aktów małżeństwa przez kobiety wstępujące w związek małżeński.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 16 z dnia 18 października 1947 r.)

Przy sporządzaniu aktu małżeństwa może nasunąć się wątpliwość, jakim nazwiskiem winna

podpisywać się kobieta, wstępująca w związek małżeński, t. j. czy nazwiskiem, które nosiła do chwili zawarcia małżeństwa, a więc rodowym, wdowieńskim lub nazwiskiem z poprzedniego małżeństwa, rozwiązanego przez rozwód, jeżeli wyrok, orzekający rozwód, nazwisko to jej nadal pozostawia — czy też nazwiskiem męża z nowo zawieranego małżeństwa.

W związku z tym Ministerstwo Administracji Publicznej wyjaśnia, co następuje:

Jakkolwiek akt małżeństwa jest dowodem zawartego już małżeństwa (art. 75 prawa o aktach stanu cywilnego — Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.), to jednak porządek prawny wymaga, aby akt taki odzwierciedlał wszystkie istotne momenty, towarzyszące zawarciu małżeństwa. Z powyższego wynika, że akt małżeństwa winien być podpisany przez kobietę, wstępującą w związek małżeński, tym nazwiskiem, które jej przysługiwało w dniu zawarcia małżeństwa.

Użycie przez kobietę, wstępującą w związek małżeński, nowego nazwiska obok poprzedniego jest zbędne, a ponadto mogłoby wprowadzić w błąd, stwarzając przypuszczenie, że dotychczasowe nazwisko kobiety było takie same, jak mężczyzny, z którym zawiera związek małżeński.

p. pkt. 86 Instr.

19.

OKÓLNİK Nr 102

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 30 grudnia 1947 r. L. dz. IV. ASC 698/47

w sprawie legalizacji dokumentów, wystawianych przez polskie urzędy konsularne i obce przedstawicielstwa dyplomatyczne lub konsularne na terenie Polski.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 24 z dnia 31 grudnia 1947 r.)

Zdarzają się wypadki, że polskie władze administracji ogólnej dla ważności dokumentów, wystawianych przez polskie urzędy konsularne lub obce przedstawicielstwa dyplomatyczne, albo konsulaty na terenie Polski i przedstawianych przez strony — wymagają poświadczenia ich przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

W związku z powyższym Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych wyjaśnia, że dokumenty, wystawione przez polskie władze konsularne nie wymagają legalizacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych i są ważne na terenie Polski na równi z dokumentami, wystawionymi przez władze krajowe. Należy je traktować we-

dług ogólnych przepisów o dowodach z dokumentów, zawartych w art. 51 i 52 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23.III 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341).

Również nie wymagają legalizacji dokumenty, wystawione dla swych obywateli przez obce przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne na terenie Polski, o ile są sporządzone w języku polskim i zaopatrzone pieczęcią danego przedstawicielstwa. Siłę dowodową tych ostatnich dokumentów należy oceniać według zasad ust. 3 cyt. art. 52 rozp. o postępowaniu administracyjnym.

20.

OKÓLNIK Nr 2 48 MINISTRA ZDROWIA

z dnia 7 stycznia 1948 r.

w sprawie zgłaszania urodzeń i zgonów przez publiczne zakłady lecznicze i przez położne.

(Dz. Urz. M. n. Zdr. w'a z dn'a 15 stycznia 1948 r. Nr 2, poz. 6)

Do

Wszystkich Urzędów Wojewódzkich (Wydziały Zdrowia), Zarządów Miejskich: m. st. Warszawy (Resort Zdrowia i Opieki Społecznej) i m. Łodzi (Wydział Zdrowia), powiatowych władz administracji ogólnej (lekarze powiatowi i miejscy) oraz Szpitali Państwowych.

Główny Urząd Statystyczny stwierdził znaczne rozbieżności między rzeczywistymi liczbami urodzeń i zgonów z dokonywanymi zgłoszeniami tych faktów w urzędach stanu cywilnego. Tak stan rzeczy jest wysoce niepożądany, gdyż uniemożliwia prowadzenie dokładnej rejestracji stanu cywilnego i opartych na niej obliczeń statystycznych z zakresu naturalnego ruchu ludności.

Celem poprawy powyższego stanu rzeczy niezbędne jest ściśle przestrzeganie między innymi przez kierowników publicznych zakładów leczniczych i przez położne, wynikających z przepisów o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.), obowiązków w zakresie zgłaszania urodzeń lub zgonów, a mianowicie:

I. Jeżeli urodzenie lub zgon nastąpiły w publicznej klinice położniczej, szpitalu publicznym lub innym zakładzie leczniczym, kierownicy tych zakładów bądź specjalnie wyznaczeni przez nich urzędnicy, obowiązani są zgłaszać pisemnie urzędnikowi stanu cywilnego, w którego okręgu mieści się siedziba zakładu:

- a) o urodzeniu dziecka — w ciągu dwóch tygodni, choćby dziecko umarło przed upływem tego czasu, urodziło się nieżywe lub zmarło przy porodzie (art. 56 w zw. z art. 55 ust. (1) i 59 ust. (1)), oraz
- b) o fakcie zgonu — w ciągu 24 godzin (art. 77 w zw. z art. 55 ust. (1)).

II. Obowiązek położnej zgłaszania urodzeń rozciąga się obecnie na cały obszar Państwa i powinien być wykonywany w sposób następujący:

- 1) położna, która była obecna przy porodzie, obowiązana jest do zgłoszenia urodzenia w przypadku gdy zgłoszenia takiego nie może dokonać ojciec dziecka wskutek nieobecności lub niemożności dopełnienia zgłoszenia (art. 60 lit. b) w związku z art. 54 lit. c));
- 2) zgłoszenia należy dokonać wobec urzędnika stanu cywilnego, w którego okręgu dziecko się urodziło — przy uwzględnieniu terminu i warunków wymienionych w p. I a) nin. okólnika;
- 3) zgłoszenia dokonywa się ustnie (art. 52 ust. (1)).

III. Niewykonanie obowiązku zgłoszenia urodzenia lub zgonu w czasie właściwym podlega karze przewidzianej w art. 90 prawa o aktach stanu cywilnego, zaś uchylenie się od tego obowiązku może pociągnąć za sobą zastosowanie względem zobowiązanych kary pieniężnej celem przymuszenia w myśl przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji (art. 57 pr. o aktach stanu cywilnego).

IV. Zgłoszenie o urodzeniu winno obejmować dane wymienione w art. 61, a zgłoszenie zgonu — dane wymienione w art. 86 (p. załącznik), w celu sporządzenia aktu urodzenia lub zejścia; brak wiadomości o niektórych spośród danych wymaganych przez art. 86, należy zaznaczyć w zgłoszeniu.

Obowiązek zgłoszenia urodzenia dziecka nieżywego powstaje wtedy tylko, gdy płód ludzki został urodzony w stanie nieżywym po upływie co najmniej 7 miesięcy ciąży (§ 2 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 30.XI 1933 r. Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 103 z 1934 r.).

V. Ze względu na to, że prawidłowa rejestracja urodzeń i zgonów stanowi wielkiej wagi interes państwowy i jest uzależniona między innymi od należytego wykonywania obowiązków zgłoszeń przez publiczne zakłady lecznicze oraz położne, Ministerstwo Zdrowia zarządza, by:

- 1) publiczne zakłady lecznicze sporządzały w każdym przypadku w księgach szpitalnych, lub w założonych w tym celu specjalnych rejestrach urodzeń lub zgonów, szczegółowe zapisy, obejmujące dane wymienione w art. 61 lub w art. 86 prawa o aktach stanu cywilnego,

2) zgłoszenia urodzeń lub zgonów dokonywały te zakłady na podstawie wymienionych poprzednio zapisów w księgach lub rejestrach, przy czym zapis o zgonie lub zgłoszenie zgonu powinny następować na podstawie karty zgonu, wystawionej przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 17.III 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 359). O dokonaniu zgłoszenia należy uczynić wzmiankę w prowadzonych księgach lub rejestrach,

3) położne, niezależnie od obowiązków wynikających z przepisów podanych wyżej w ust. II, przesyłały urzędnikom stanu cywilnego miesięczne wykazy odebranych porodów, obejmujące dane wymienione w art. 61 prawa o aktach stanu cywilnego.

Do „dziennika położnej” winny położne wносить potrzebne w tym celu dane i na ich podstawie sporządzać wymienione wykazy oraz przysyłać je w ciągu 7 dni po upływie miesiąca kalendarzowego. O wysłaniu tych wykazów powinna być uczyniona wzmianka w „dzienniku położnej”.

Powiatowe władze administracji ogólnej (lekarze powiatowi i miejscy) podadzą treść niniejszego okólnika do wiadomości kierownikom wszystkich publicznych zakładów leczniczych na obszarze powiatu (miasta) oraz poczynnym, zatrudnionym na tym obszarze z zaleceniem ścisłego przestrzegania zawartych w nim przepisów.

p. pkt. 57 i 92 Instr.

21.

OKÓLNİK Nr 10

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 11 lutego 1948 r. L. dz. IV ASC 11383/47

**w sprawie ważności ponownych małżeństw,
zawieranych między tymi samymi osobami.**

(Dz. Urz. M. A. P. z dnia 11 lutego 1948 r. Nr 3, poz. 23)

Wobec istnienia norm specjalnych (art. 3 dekretu z dnia 3.II 1947 r. — Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 51 oraz art. 13 ustawy z dnia 2.VIII 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr 101, poz. 581 — prawo prywatne międzynarodowe) zdarzają się wypadki zawarcia przez te same osoby dwóch formalnie ważnych małżeństw w różnych datach. Ma to np. miejsce, gdy obywatele polscy, przebywający w Niemczech, zawarli przed dniem 1.I 1946 r. małżeństwo religijne, a następnie w kraju małżeństwo cywilne.

Podobne wypadki zdarzają się również w odniesieniu do podwójnych małżeństw, zawartych w innych krajach, o ile dane małżeństwa byłyby oba ważne z punktu widzenia cyt. ustawy z dnia 2.VIII 1926 r.

W tym stanie rzeczy urzędy stanu cywilnego są nieraz w posiadaniu dwóch (teoretycznie może ich być więcej) aktów stanu cywilnego, podlegających wpisowi do ksiąg stanu cywilnego na podstawie art. 28 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.), a czasem spotykają się z tym zagadnieniem w razie żądania udzielenia małżeństwa cywilnego osobom, które zawarły już za granicą — ważne lub w następstwie przez prawo polskie zalegalizowane małżeństwo — nie wiedząc o tym, że małżeństwo ich jest ważne.

Ponieważ wpis aktu do ksiąg stanu cywilnego pociąga za sobą szereg skutków natury prawnej, może się wyłonić kwestia, czy wpisaniu podlegają oba ważne akta, czy też tylko jeden z nich, a w tym przypadku — który z tych aktów.

W związku z tym Ministerstwo Administracji Publicznej po porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości udziela następujących wskazań:

1) w przypadku istnienia dwóch aktów stanu cywilnego, stwierdzających zawarcie związku małżeńskiego między tymi samymi osobami, należy uznać za ważny jedynie akt wcześniejszy, który też powinien podlegać wpisaniu do ksiąg;

2) akt małżeństwa, sporządzony w terminie późniejszym, winen być unieważniony w trybie art. 44 ust. (3) cyt. prawa o aktach stanu cywilnego, ponieważ między tymi samymi osobami może być ważne zawarte tylko jedno małżeństwo. Związek ponownie zawarty między tymi samymi osobami uważany jest w świetle prawa cywilnego za nieistniejący i nie wymaga formalnego unieważnienia w trybie art. 19 i nast. prawa małżeńskiego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 270 z 1945 r.);

3) jeżeli do ksiąg stanu cywilnego już był wpisany akt małżeństwa, sporządzony w terminie późniejszym, a strony zwracają się do okręgowej władzy nadzorczej o zezwolenie na wpisanie do ksiąg aktu wcześniejszego, należy ten akt wpisać, a akt późniejszy unieważnić w trybie wskazanym w p. 2);

4) o ile na skutek dokonywania przypisków pod aktami urodzeń lub na skutek lustracji lub w inny sposób wyjdzie na jaw, że np. wskutek zmiany miejsca zamieszkania stron — dwa akty małżeństwa z różnymi datami zostały już wpisane do ksiąg w dwóch urzędach stanu cywilnego, a pierwsze małżeństwo jest ważne — późniejszy akt małżeństwa podlega również unieważnieniu w wyżej wskazanym trybie.

Z powyższego wynika nadto wniosek, że należy odmawiać ślubu cywilnego w kraju w razie stwierdzenia, że odnośne osoby zawarły już za granicą ważny w obliczu prawa polskiego związek małżeński.

p. pk.. 80 Instr.

22.

O K Ó L N I K Nr 33

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 5 maja 1948 r. L. dz. IV ASC 1276/48

w sprawie uprawnień przełożonych gmin w stosunku do specjalnych urzędników stanu cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. z dnia 5 maja 1948 r. Nr. 14, poz. 114)

W związku z wątpliwościami, jakie się wyłoniły w kwestii uprawnień przełożonego gminy w stosunku do specjalnego urzędnika stanu cywilnego, ustanowionego w trybie art. 8 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego, Ministerstwo Administracji Publicznej wyjaśnia, co następuje:

Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.) ustala w art. 8 ust. (1) zasadę, że urzędnikiem stanu cywilnego jest z mocy samego prawa przełożony gminy.

Powyższej zasady nie stosuje się tylko w przypadkach, gdy okręgowa władza nadzorcza lub za jej zezwoleniem przełożony gminy ustanowi dla danego obwodu specjalnego urzędnika stanu cywilnego oraz jego zastępcę (art. 8 ust. (2) cyt. prawa).

Zgodnie z przepisem § 3 ust. (1) rozporządzenia wykonawczego z dnia 24 XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304) ustanowienie przez okręgową władzę nadzorczą specjalnego urzędnika stanu cywilnego oraz jego zastępcy lub wydanie przez nią zezwolenia na takie ustanowienie przez przełożonego gminy, powinno nastąpić jedynie wówczas, gdy przełożony gminy lub jego zastępca nie mogą być obciążeni czynnościami urzędnika stanu cywilnego bez uszczerbku dla swych obowiązków. W przypadku więc ustanowienia specjalnego urzędnika stanu cywilnego i jego zastępcy, zagwarantowane przełożonemu gminy uprawnienia i obowiązki z mocy prawa o aktach stanu cywilnego przechodzą na ustanowionego specjalnie urzędnika stanu cywilnego, który staje się kierownikiem urzędu i ponosi przede wszystkim odpowiedzialność za tok pracy w urzędzie (§ 5 ust. (1) cyt. rozporządzenia).

W tych przypadkach w zakresie wykonywania swych czynności urzędowych specjalny

urzędnik stanu cywilnego jako kierownik urzędu, podlega okręgowej władzy nadzorczej (art. 17 cyt. prawa), a nie przełożonemu gminy.

Odstąpienie od tej zasady na korzyść przełożonego gminy z uwagi na to, że zwierzchnikiem służbowym urzędników stanu cywilnego jest przełożony gminy, jak również, że pobierają oni wynagrodzenie za pracę z funduszy gminy, byłoby sprzeczne z przepisami obowiązującymi i intencją ustawodawcy.

Należy jednak podkreślić, że przełożony gminy z tytułu nadzoru nad całością agend zarządu gminy i odpowiedzialności, jaką ponosi z tego tytułu, ma nie tylko prawo, lecz i obowiązek czuwania nad zewnętrznym tokiem prac również w urzędzie stanu cywilnego, które polega w szczególności na kontrolowaniu przestrzegania przez urzędnika stanu cywilnego godzin pracy w urzędzie, niedopuszczaniu do zalety i zatargów między stronami i urzędnikiem, zapewnieniu urzędowi odpowiedniego personelu, lokalu i sprzętów, oraz nad organizacją pracy, czystością lokalu i t. d. (§ 5 ust. (2) rozp. wyk.).

Natomiast o wszelkich ujemnych spostrzeżeniach, dotyczących stosowania przez urzędnika stanu cywilnego przepisów prawa o aktach stanu cywilnego, przełożony gminy winien jedynie powiadamiać okręgową władzę nadzorczą, do której kompetencji należy bezpośredni nadzór nad urzędami stanu cywilnego, nie ingerując samodzielnie w tych przypadkach.

p. pkt. 3 Instr.

23.

O K Ó L N I K Nr 41

MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 19 maja 1948 r. L. dz. IV ASC 467/48

w sprawie opłaty skarbowej za czynności urzędowe władz nadzorczych nad urzędami stanu cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 15, poz. 135 z dnia 31 maja 1948 r.)

Celem usunięcia wątpliwości, jakie by mogły nasunąć się w kwestii opłaty skarbowej w związku z uchYLENIEM §§ 113 i 114 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304) przez rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 23 marca 1948 r. o taryfie opłat za czynności urzędowe urzędów stanu cywilne-

go i władz nadzorczych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 150) — Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, co następuje:

Opłaty skarbowe od podań, wnoszonych do władz nadzorczych nad urzędami stanu cywilnego w sprawach określonych w §§ 113 i 114 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 24 listopada 1945 r. oraz od świadectw, wydawanych przez te władze nadzorcze, a nie wymienionych w § 113 — należy i nadal pobierać w myśl przepisów dodatkowych Nr 3 i Nr 10 Cz. II Tabeli opłat skarbowych (załącznik do dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej — Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107) w wysokości po 50 zł. według poz. 1 lit. a i poz. 2 lit. b Cz. I tejże Tabeli opłat skarbowych, gdyż przepisy §§ 113 i 114 zostały wprowadzić uchylone powołanym na wstępie rozporządzeniem z dnia 23 marca 1948 r., lecz treść ich recypowano w §§ 4 i 5 tego rozporządzenia.

p. część XII Inst.

24.

OKÓLNİK Nr 59

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 1 lipca 1948 r. L. dz. IV ASC 467/48

w sprawie wykonania rozporządzenia z dnia 23 marca 1948 r. o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 21, poz. 195 z dnia 9 lipca 1948 r.)

W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 23 marca br. Nr 21, poz. 150, zostało ogłoszone rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych, wydane co do § 1 z Ministrem Sprawiedliwości, o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych.

Celem wydania rozporządzenia było podwyższenie zbyt niskich i niewspółmiernych z innymi opłatami i świadczeniami na rzecz Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego dotychczasowych opłat oraz ujęcie w jednym akcie całości kształtu zagadnienia pobierania tych opłat.

Nowe stawki opłat, przewidziane za poszczególne rodzaje czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych, znacznie podwyższają stawki dotychczasowe. W tym samym stosunku zostały podwyższone niektóre opłaty za czynności władz nadzorczych.

Wskutek podwyższenia opłat i coraz większego uświadomienia ludności o konieczności przestrzegania przepisów o rejestracji stanu cywil-

nego, wpływy pieniężne, osiągane z tytułu wykonywania czynności urzędowych w urzędach stanu cywilnego znacznie wzrosły, co nie tylko usunie deficytowość gmin o ile chodzi o koszty utrzymywania przez nie urzędów, lecz również pozwoli na odpowiednie zużytkowanie osiągniętych sum w kierunku uwzględnienia ich najistotniejszych potrzeb i usunięcia istniejących braków, które nie mogły być zlikwidowane z przyczyn natury finansowej.

W związku z tym polecam Ob. Ob. Wojewodom (Prezydentom) kierować się, o ile chodzi o dysponowanie wpływami pieniężnymi, osiąganymi przy stosowaniu wspomnianego na wstępie rozporządzenia, następującymi zasadami:

Przy preliminowaniu i dokonywaniu wydatków na urzędy stanu cywilnego należy liczyć się z

1) wpływami pieniężnymi za czynności urzędów stanu cywilnego, a to w tym sensie, że wpływy te powinny być przeznaczane na utrzymanie tych urzędów, w razie zaś osiągnięcia nadwyżek — powinny być one zużytkowane przede wszystkim na cele usprawnienia ewidencji ludności, w szczególności na założenie, względnie uporządkowanie rejestrów mieszkańców.

Wskazówka niniejsza nie narusza ogólnych zasad budżetowania, ma tylko na celu usprawnienie wspomnianych agend.

2) W preliminarzach budżetowych urzędów stanu cywilnego winny być przewidziane wyższe od dotychczasowych wynagrodzenia urzędników stanu cywilnego oraz innych funkcjonariuszy urzędów.

Na kwestię należytego unormowania płac tych osób kładę specjalny nacisk, gdyż od tego zależy usprawnienie pracy w urzędach stanu cywilnego i możliwość odpowiedniego doboru personelu, czemu stawały na przeszkodzie zbyt niskie płace.¹⁾

Należy dążyć do tego, aby przynajmniej w większych gminach obowiązki urzędnika stanu cywilnego były pełnione przez wymienionych urzędników fachowych o możliwie wysokich kwalifikacjach.

Inaczej nigdyby nie można było osiągnąć należytego ich wyszkolenia, a cała akcja szkoleniowa, prowadzona przez władze trudem i wyłożeniem znacznych sum pieniężnych, poszła by na marne, gdyby ten personel pozostawał stale w stanie płynnym.

3) Polepszenie się stanu urzędów stanu cywilnego pod względem finansowym winno być również wyzyskane w kierunku zapewnienia im

¹⁾ obecnie w sprawie uposażeń urzędników stanu cywilnego obowiązują przepisy okólnika M. A. P. Nr 102 (Dz. U. M. A. P. Nr 48 z 1948 r.).

odpowiednich pomieszczeń i zaopatrzenia w sprzęt biurowy.

4) Pokoje przeznaczone do zawierania małżeństw winny być estetycznie umeblowane ze względu na powagę ceremoniału.

5) Można przydzielać urzędnikom stanu cywilnego i ich zastępcom w miarę potrzeby pewne sumy pieniężne na kupno ciemnych ubrań, celem należytej reprezentacji przy czynnościach, związanych z ceremoniałem towarzyszącym zawieraniu małżeństwa.

Proszę Ob. Ob. Wojewodów (Prezydentów) o zarządzenie dokładnego zapoznania się urzędników stanu cywilnego i odnośnego personelu z treścią powołanego na wstępie rozporządzenia i stosowania jego przepisów oraz o powiadomienie mnie w terminie do trzech miesięcy o wykonaniu niniejszego okólnika wraz ze swymi spostrzeżeniami.

p. pkt. 131 Instr.

25.

OKÓLNİK Nr 78

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 20 września 1948 r. Nr AC. I/0-5732/48

w sprawie zawierania małżeństw przez żołnierzy w służbie czynnej.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 33 poz. 263 z dnia 30 września 1948 r.)

Żołnierze w służbie czynnej (oficerowie, podoficerowie, szeregowcy), zarówno zawodowi, jak i niezawodowi, mogą zawrzeć związek małżeński jedynie po otrzymaniu zezwolenia właściwego przełożonego.

Wynika to z następujących przepisów prawnych:

1) w stosunku do oficerów — z przepisu art. 33 ust. 1 dekretu z dnia 3 kwietnia 1948 r. o służbie wojskowej oficerów W. P. (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 135),

2) w stosunku do podoficerów i szeregowców — z przepisów art. 51, 72 i 140 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 747) oraz art. 17 i 45 dekretu z dnia 25 września 1945 r. o służbie wojskowej nadterminowych i podoficerów zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 233).

Tryb postępowania w sprawie uzyskiwania zezwoleń na zawieranie małżeństw przez żołnierzy w służbie czynnej uregulowany został rozkazem Ministra Obrony Narodowej z dnia 18.II 1948 r. (Dz. Rozk. Min. Obr. Narodowej Nr 2, poz. 18 z 1948 r.), którego odpis wraz z wzorem zezwolenia podaje się poniżej.

W związku z tym wyjaśniam, że jakkolwiek w świetle wyżej przytoczonych przepisów prawnych każdy żołnierz w służbie czynnej obowiązany jest uzyskać zezwolenie właściwego przełożonego na zawarcie małżeństwa, to jednak przepisy te nie naruszają przepisów prawa małżeńskiego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 270 z 1945 r.), ani prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.), ani też nie nakładają specjalnych obowiązków na urzędników stanu cywilnego, ponieważ zezwolenie właściwego przełożonego na zawarcie małżeństwa przez żołnierza jest tylko stwierdzeniem, że ze strony władzy wojskowej nie ma przeszkód do zawarcia małżeństwa, co zresztą wyraźnie zaznaczono w pkt. 13 cyt. rozkazu z dnia 18.II 1948 r.

Dlatego też udzielenie żołnierzowi takiego zezwolenia nie może samo przez się przesądzać kwestii, czy w danym przypadku nie zachodzą ustawowe przeszkody do zawarcia małżeństwa.

Z przytoczonych przepisów wynika dalej, że urzędnik stanu cywilnego może zarejestrować związek małżeński żołnierza, nie posiadającego zezwolenia na zawarcie małżeństwa, jeżeli tylko nie zachodzą przeszkody ustawowe, gdyż skutki zawarcia małżeństwa bez zezwolenia dotyczą wyłącznie żołnierza, a nie urzędnika stanu cywilnego, którego obowiązują przepisy prawa małżeńskiego i prawa o aktach stanu cywilnego, tymbardziej, że mogą zachodzić warunki uniemożliwiające uzyskanie na czas zezwolenia właściwego przełożonego (np. małżeństwa na łóżu śmierci).

Każdy żołnierz, który zawrze małżeństwo bez zezwolenia, podlega ukaraniu w trybie karnym lub dyscyplinarnym, a o ile jest oficerem lub podoficerem — może być ponadto usunięty z wojska (art. 49 pkt. 4) cyt. dekretu z dnia 3.IV 1948 r.).

W celu uniknięcia wątpliwości, jakie mogą powstać w urzędach stanu cywilnego przy zawieraniu małżeństw przez żołnierzy w służbie czynnej, zarządzam co następuje:

1) urzędnik stanu cywilnego winien żądać od żołnierza złożenia zezwolenia właściwego przełożonego na zawarcie małżeństwa; zezwolenie to należy przechowywać w aktach zbiorowych; jeżeli urzędnikowi stanu cywilnego jest wiadomo, że osoba, zamierzająca wstąpić w związek małżeński, jest żołnierzem w służbie czynnej, jakkolwiek w urzędzie stanu cywilnego tego nie podaje, winien jej zwrócić uwagę na ciążyący na niej obowiązek uzyskania zezwolenia właściwego przełożonego na zawarcie małżeństwa oraz zażądać złożenia takiego zezwolenia;

2) zawarcie małżeństwa przez żołnierza w służbie czynnej bez zezwolenia właściwego przełożonego może nastąpić tylko wówczas, gdy żołnierz został przez urzędnika stanu cywilnego pouczony o obowiązku uzyskania takiego ze-

zewolenia i mimo to zezwolenia tego w urzędzie stanu cywilnego nie złożył.

Dodatkowo wyjaśniam, że powyższy tryb postępowania urzędników stanu cywilnego nie dotyczy wypadków zawierania małżeństw przez oficerów, podoficerów i szeregowców, pozostających w służbie bezpieczeństwa publicznego. Nie należy zatem od tych osób żądać przedkładania zezwoleń na zawarcie małżeństwa.

Załącz. 2.

p. pkt. 78 Instr.

Warszawa, dnia 18 II 1948 r.

ROZKAZ Nr 18

MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 18 lutego 1948 r.

o zawieraniu małżeństw przez żołnierzy

(Dz. Rozk. M. O. N. Nr 2, poz. 18 z 1948 r.)

Do czasu uregulowania w trybie właściwym sprawy zawierania małżeństw przez żołnierzy w czynnej służbie

z a r z á d z a m:

1. Żołnierze w czynnej służbie obowiązani są na zawarcie związku małżeńskiego otrzymać zezwolenie właściwego przełożonego.
2. Zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego mogą otrzymać oficerowie i podoficerowie zawodowi.
3. Podoficerowie i szeregowcy, odbywający zasadniczą służbę wojskową oraz podoficerowie nadterminowi w zasadzie nie mogą otrzymywać zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego. Zezwolenie takie może być im udzielone tylko w przypadkach wyjątkowych i zasługujących na szczególne uwzględnienie. Udzielenie zezwolenia w tych przypadkach nie daje jednak szeregowcom prawa do odroczenia służby wojskowej lub do skrócenia czasu jej trwania, ani też do świadczeń ze strony Państwa na rzecz rodziny z tytułu pełnienia zasadniczej służby wojskowej.
4. Nie udziela się zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego żołnierzom, pełniącym służbę w charakterze uczniów w szkołach wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych.
5. Właściwym przełożonym, uprawnionym do udzielania zezwoleń (pkt. 1) jest:
 - a) dla generałów (admiratów) — Minister Obrony Narodowej,
 - b) dla innych oficerów — przełożony o u-

prawnieńach dyscyplinarnych co najmniej dowódcy okręgu wojskowego,

- c) dla podoficerów zawodowych — przełożony o uprawnieniach dyscyplinarnych co najmniej dowódcy pułku,
 - d) dla podoficerów i szeregowców odbywających zasadniczą służbę wojskową oraz podoficerów nadterminowych (pkt. 3) — przełożony o uprawnieniach dyscyplinarnych co najmniej dowódcy okręgu wojskowego.
6. Prośby o udzielenie zezwolenia na zawarcie związku małżeńskiego należy wnosić na piśmie do właściwego przełożonego (pkt. 5) w drodze służbowej. W prośbie należy wyszczególnić: imię i nazwisko osoby, z którą związek małżeński ma być zawarty, jej zawód, imiona rodziców, miejsce zamieszkania lub pobytu oraz jej narodowość i przynależność państwową.
 7. Niezawodowi podoficerowie i szeregowcy mogą prosić o udzielenie zezwolenia ustnie — przy raporcie. W tych przypadkach przełożony, który odebrał raport, składa ze swej strony do właściwego przełożonego w drodze służbowej pisemny meldunek, zamieszczając w nim wymagane dane osobowe (pkt. 6).
 8. Prośbom i meldunkom należy nadawać niezwłocznie bieg służbowy. Dotyczy to szczególnie przypadków, gdy osoba, z którą ma być zawarty związek małżeński, nie budzi żadnych wątpliwości co do swej postawy obywatelskiej i moralności.
 9. Każdy przełożony, przez którego przechodzi kolejno prośba lub meldunek, obowiązany jest, przedkładając prośbę lub meldunek wyższemu przełożonemu, wypowiedzieć się, czy i jakie zastrzeżenia wysuwa w związku z zamierzonym zawarciem małżeństwa przez żołnierza.
 10. Właściwy przełożony wydaje decyzję na podstawie otrzymanych akt niezwłocznie lub po przeprowadzeniu dochodzeń, jakie uzna za niezbędne. Wydanie decyzji powinno nastąpić przed upływem trzech miesięcy, licząc od dnia wniesienia prośby.
 11. Przy wydawaniu decyzji nie mają zastosowania wymagania obowiązujące do września 1939 r., co do stanu majątkowego i cenzusu naukowego osoby, z którą związek małżeński ma być zawarty.
 12. O decyzji należy prosić o zezwolenie niezwłocznie powiadomić, doręczając mu równocześnie — w razie wydania przychylniej decyzji — pisemne zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego — według załączonego wzoru.
 13. Zezwolenie na zawarcie małżeństwa jest poświadczeniem, że ze strony władzy wojskowej nie ma przeszkód do zawarcia mał-

żeństwa, nie przesądza ono jednak, czy do jego zawarcia nie zachodzą inne ustawowe przeszkody. Zezwolenie to jest ważne przez czas 6 miesięcy, licząc od dnia wystawienia.

14. Zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego należy przedłożyć wraz z innymi dokumentami prawem przepisanymi urzędnikowi stanu cywilnego, przed którym związek małżeński ma być zawarty.
15. Żołnierz, który zawarł związek małżeński, jest obowiązany zameldować o tym władzy

położonej w ciągu 15 dni, przedkładając równocześnie wyciąg aktu małżeństwa, wydany przez urząd stanu cywilnego.

16. Żołnierz, który zawarł związek małżeński bez zezwolenia władzy wojskowej, podlega ukaraniu, a oficerowie i podoficerowie zawodowi mogą ponadto na skutek takiego przewinienia być usunięci z wojska.
17. Rozkaz powyższy podać do wiadomości wszystkim oficerom i podoficerom zawodowym.

Załącznik 1.

Wzór

(pieczęć nagłówkowa)

L. dz.

Z E Z W O L E N I E

na zawarcie związku małżeńskiego

Zezwalam

(stopień, imię i nazwisko)

urodzonemu

(dzień, miesiąc, rok i miejsce urodzenia)

na zawarcie związku małżeńskiego z

(imię i nazwisko)

urodzoną ym

(dzień, miesiąc, rok i miejsce urodzenia)

Zezwolenie niniejsze jest zaświadczeniem, że ze strony władz wojskowych nie ma przeszkód do zawarcia małżeństwa; nie przesądza ono jednak, czy do zawarcia małżeństwa nie zachodzą inne ustawowe przeszkody.

Zezwolenie niniejsze jest ważne przez czas 6 miesięcy, licząc od dnia wystawienia

dnia 194 . r.

(miejscowość)

m. p.

(pieczęć okrągła)

(podpis zastępcy dowódcy
do spraw pol. wych.)

(podpis dowódcy)

26.

O K Ó Ł N I K Nr 10 MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 21 stycznia 1949 r. Nr IV. ASC. 2613/48

w sprawie instrukcji dla urzędników stanu
cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 5, poz. 24¹⁾)

Przesyłam w załączeniu instrukcję dla urzędników stanu cywilnego, przewidzianą w § 45

¹⁾ w tymże Dz. Urzędowym MAP ogłoszony został tekst instrukcji.

rozporządzenia wykonawczego do prawa o aktach stanu cywilnego z dnia 24 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304).

Instrukcja ma ułatwić pracę urzędnikom stanu cywilnego przez wyjaśnienie wątpliwości, jakie nasunęły się w stosowaniu obowiązujących przepisów z zakresu rejestracji stanu cywilnego, oraz przez podanie wzorów załatwień spraw typowych w pracy urzędów stanu cywilnego. Ma ona również podnieść sprawność funkcjonowania urzędów stanu cywilnego i przez to, że odpadnie konieczność zbyt częstego zwracania się urzędników stanu cywilnego do władz nadzorczych o wyjaśnienie

Wszyscy urzędnicy stanu cywilnego oraz urzędnicy, sprawujący nadzór nad urzędami stanu cywilnego, winni dokładnie zapoznać się z instrukcją, a organa inspekcyjne sprawdzać, czy zawarte w niej wskazówki są w praktyce przestrzegane.

27.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 10 kwietnia 1947 r. L. dz. IV. ASC. 2081/47

w sprawie szkolenia urzędników st. cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 3 z dnia 31 maja 1947 r.)

Okólnikiem Nr 25 z dnia 3.VI 1946 r. L. dz. IV. ASC. 2163/46 poleciło Ministerstwo utworzenie na terenie każdego województwa przynajmniej jednego wzorowego urzędu stanu cywilnego.

Urzędy te, zgodnie z intencją Ministerstwa, miały między innymi za zadanie doszkalanie urzędników st. cywilnego danego województwa.

Ponieważ kwestie te są przez poszczególne Urzędy Wojewódzkie różnie traktowane, Ministerstwo zwraca uwagę na zasady, jakie winny być przestrzegane przy organizowaniu wspomnianego wyżej doszkalania:

1) Szkolenie powinno mieć w pierwszym rzędzie charakter praktyczny. W tym celu poszczególne urzędy st. cywilnego powinny delegować na pewien określony przeciąg czasu swoich urzędników, względnie kandydatów na nich, do urzędów wzorowych dla zapoznania się z praktycznym sposobem załatwiania poszczególnych rodzajów spraw. Delegacja taka powinna być uprzednio uzgodniona z właściwym urzędem stanu cywilnego.

Koszty takiej delegacji ponoszą urzędy, które danego urzędnika względnie kandydata, delegowały. O ile wzorowy urząd st. cywilnego znajduje się w mieście, w którym siedzibę swą ma Urząd Wojewódzki, obowiązkiem tego ostatniego jest w miarę możliwości ułatwić delegowanemu uzyskanie noclegów i ew. wyżywienia.

2) Niezależnie od szkolenia praktycznego Urzędy Wojewódzkie mogą organizować szkolenie teoretyczne urzędników st. cywilnego w postaci wykładów, o ile dysponują na ten cel odpowiednimi funduszami.

28.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 30 kwietnia 1947 r. L. dz. IV. ASC. 919/47

w sprawie ślubowania urzędników stanu cywilnego.

§ 7 rozporządzenia wyk. do prawa o aktach st. cywilnego z 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304) postanawia, że urzędnicy stanu cywilnego przed objęciem swoich stanowisk składają odpowiedniej treści ślubowanie. Paragraf ten jednak nie określa, przed kim urzędnicy ci mają ślubowanie składać.

W związku z tym Ministerstwo Administracji Publicznej wyjaśnia, co następuje:

w wypadku gdy funkcje urzędnika stanu cywilnego pełni wójt lub burmistrz, właściwym do przyjęcia ślubowania jest starosta;

gdy urzędnikiem stanu cywilnego jest prezydent miasta, wówczas ślubowanie winno być złożone przed właściwym wojewodą, jako określoną przez władzę nadzorczą;

w razie ustanowienia urzędnika stanu cywilnego w trybie art. 8 ust. (2) cyt. wyżej prawa — właściwym do przyjęcia ślubowania jest zawsze przełożony gminy.

To samo dotyczy wszystkich zastępców urzędników st. cywilnego.

Treść ślubowania podpisana przez urzędnika st. cywilnego, winna być załączona do jego akt personalnych.

Powyższe Ministerstwo Administracji Publicznej podaje do wiadomości i stosowania.

p pkt. 2 Instr.

29.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 30 kwietnia 1947 r. L. dz. IV. ASC. 1702/47

w sprawie ustalania imion rodziców dzieci znalezionych.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 3 z dnia 31 maja 1947 r.)

W myśl art. 63 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. poz. 272 ex 1945) nadania imienia oraz ustalenia przypuszczalnego wieku dziecka znalezionej nieznanymi rodziców dokonywuje władza administracji ogólnej

rej instancji. Władza ta ustala także, jakie imiona rodziców mają być wpisywane w akcie urodzenia.

Jednakże wg posiadanych informacji, nie wszystkie władze administracji ogólnej stosują się w całej rozciągłości do postanowień cyt. wyżej artykułu, ograniczając się jedynie do nadania imienia i ustalenia wieku dziecka. Tego rodzaju postępowanie wynika między innymi z niewłaściwej interpretacji ust. 4 cyt. wyżej artykułu. Należy bowiem rozumieć, że postanowienia tego aktu odnoszą się do części I-iej aktu urodzenia, odnoszącej się do danych dziecka.

Część II ga natomiast, dotycząca rodziców dziecka, będzie wypełniana zgodnie z danymi, jakie ustali władza administracji ogólnej w trybie ust. 2 cyt. wyżej artykułu.

W związku z tym Ministerstwo Administracji Publicznej prosi o zwrócenie uwagi Ob. Ob. Starostom na konieczność ścisłego przestrzegania wspomnianych wyżej postanowień oraz wydanie zarządzeń, aby we wszystkich przypadkach, odnoszących się do dzieci znalezionych, które nie są znane imiona rodziców, imiona te były z urzędu ustalane.

p. pkt. 67 Ins.r.

UWAGA. Dwa ostatnie ustępy pisma okólnego zostały opuszczone w bec tego, że ustęp (2) art. 63 prawa o aktach stanu cywilnego w brzmieniu, ustalonym w pkt. 4) dekretu z dnia 28 I pca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 252) już nie przewiduje obowiązku głaśniania wyników postępowania wyjaśniającego w Monitorze Polskim.

30.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 5 lipca 1947 r. L. dz. IV. ASC. 5341/47

w sprawie współdziałania urzędników stanu cywilnego z władzą opiekuńczą, oraz ustalenia treści aktu uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 5 z dnia 14 I pca 1947 r.)

Z dniem 1 I pca 1947 r. wchodzi w życie rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Sprawiedliwości w sprawie współdziałania urzędników stanu cywilnego z władzą opiekuńczą oraz w sprawie treści aktu uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki, ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 217, z dnia 9 czerwca r. b.

Przepis § 6 rozporządzenia nakłada na urzędników stanu cywilnego obowiązek przysyłania do właściwej władzy opiekuńczej zawiadomień, w których mowa w §§ 1—4 tegoż rozporządze-

nia, w ciągu 7 dni od dnia dokonania czynności, która jest podstawą zawiadomienia.

Ponadto cyt. rozporządzenie ustala treść aktów uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki oraz formę sporządzenia tych aktów (§§ 7—9).

Jednocześnie rozporządzenie uchyliło moc obowiązującą § 93 rozporządzenia wykonawczego z dnia 24 XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304).

Ministerstwo Administracji Publicznej prosi Urząd Wojewódzki (Zarząd Miejski) o wydanie zarządzenia mającego na celu zwrócenie uwagi urzędników stanu cywilnego na wspomniane rozporządzenie i konieczność ścisłego przestrzegania zawartych w nim przepisów.

p. pkt. 127 i 128 Ins.r.

31.

PISMO OKÓLNE MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 14 listopada 1947 r. L. dz. IV. ASC.
7479/47

w sprawie terminowego załatwiania spraw.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 20 z dnia 21 I listopada 1947 r.)

Urzędy zagraniczne Rzeczypospolitej Polskiej uważają się za zbyt powolne udzielanie odpowiedzi przez wojewódzkie i powiatowe władze administracji ogólnej w sprawach uzyskiwania świadectw zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego obywateli polskich, przebywających za granicą, oraz w sprawach stwierdzania ich obywatelstwa.

Ponieważ zwłoka przy załatwianiu tych spraw godzi nie tylko w interesy poszczególnych obywateli, lecz przedstawia również w ujemnym świetle sprawność funkcjonowania władz krajowych, — polecam załatwianie tego rodzaju spraw z możliwie największym pośpiechem.

(art. 35 prawa o aktach stanu cywilnego oraz § 64 i 65 rozp. wyk.)
p. pkt. 81 Ins.r.

32.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 22 stycznia 1948 r. L. dz. I. QB. 12895/47

w sprawie opłaty skarbowej od podań i świadectw dotyczących czynności urzędów stanu cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 2, poz. 15 z dnia 4 lutego 1948 r.)

Wobec wątpliwości, jakie powstały w związku z wejściem w życie dekretu z dnia 3 lutego

1947 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107), regulującego między innymi opłaty skarbowe od podań i świadectw, dotyczących się czynności urzędów stanu cywilnego, Ministerstwo Administracji Publicznej w oparciu o wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu podaje do wiadomości, co następuje:

1) Pod wyrazami „opłaty stemplowe“, o których mowa w § 112 i 114 ust. (1) rozporządzenia z dnia 24 listopada 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego oraz przepisów, wprowadzających to prawo (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304), należy w myśl art. 27 ust. 1 pkt. 1 dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 106) rozumieć opłatę skarbową, unormowaną dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107).

2) Podania o zezwolenie okręgowej władzy nadzorczej na sporządzenie aktu urodzenia (art. 67 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego i aktu zejścia (art. 85 ust. (2) tegoż prawa) wolne są od opłaty skarbowej w myśl przepisu dodatkowego Nr 5 cz. II Tabeli opłat skarbowych, stanowiącej załącznik do dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107) jako zawierające wnioski w sprawie publicznej w myśl obowiązującego przepisu, zaś zezwolenia, wydane przez okręgową władzę nadzorczą w załatwieniu tych podań, nie podlegają nadal opłacie skarbowej z mocy przepisu dodatkowego Nr 14-a części II Tabeli opłat skarbowych, jako podlegające opłatom specjalnym z mocy odrębnych przepisów prawnych (§ 113 pkt. 3) cyt. rozp.) względnie na mocy tych przepisów (§ 114 ust. (2), od opłat tych zwolnione.

3) Podania w sprawach określonych w art. 38 ust. (2) i w art. 41 prawa o aktach stanu cywilnego, jak również w sprawach określonych w § 113 z wyłączeniem sprawy z pkt. 3 lit. a oraz w sprawach określonych w § 114 ust. (1) rozporządzenia do powyższego prawa, wnoszone do władz sprawujących nadzór nad urzędami stanu cywilnego (art. 17 prawa o aktach stanu cywilnego) wszelkie świadectwa, zezwolenia, upoważnienia i t. p., wydawane przez te władze nadzorcze, a nie wymienione w § 113 cyt. rozporządzenia wykonawczego i nie leżące w interesie publicznym (§ 114 ust. (1), podlegają obecnie opłacie skarbowej w wysokości 50 zł. w myśl poz. 1 lit. a, względnie poz. 2 lit. b części I Tabeli opłat skarbowych i przepisów dodatkowych Nr 3 i Nr 10 cz. II Tabeli opłat skarbowych.

p. część XII Instrukcji.

33

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA

ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 28 lutego 1948 r. L. dz. I. OOrg. 2250/48

w sprawie adresowania korespondencji do polskich urzędów zagranicznych.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 8, poz. 52 z dnia 3 marca 1948 r.)

Stwierdzonym zostało, że korespondencja urzędów krajowych, skierowana do polskich urzędów zagranicznych, jest często adresowana niewłaściwie. Adresowanie korespondencji wyłącznie w języku polskim lub podawanie nie właściwego kraju, jak np. Rio de Janeiro U. S. A. (zamiast Brazylii), powoduje znaczne opóźnienie doręczenia przesyłki, doręczenie do rąk niewłaściwych lub nawet zaginięcie przesyłki.

Niezależnie od skrupulatnego sprawdzenia nazwy miejscowości i kraju i ich położenia, należy w korespondencji pocztowej wypisywać adresy:

1) do krajów słowiańskich — po polsku:

Ambasada Polska	w	(miejscowość)	(kraj)
Poselstwo Polskie	w		
Konsulat Generalny Polski	w		
Konsulat Polski	w		
Agencja Konsularna Polska	w		

2) do krajów anglosaskich — po angielsku:
(miejscowość) (kraj)

Polish Embassy
Polish Legation
Polish General Consulate
Polish Consulate
Polish Consular Agency

3) do wszystkich pozostałych krajów — po francusku:

	(miejscowość)	(kraj)
Ambassade de Pologne	à	
Légation de Pologne	à	
Consulat Général de Pologne	à	
Consulat de Pologne	à	
Agence Consulaire de Pologne	à	

Ministerstwo Administracji Publicznej prosi o ścisłe przestrzeganie powyższego w korespondencji z polskimi urzędami zagranicznymi

34.

PISMO OKÓLNE**MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ***

z dnia 26 kwietnia 1948 r. L. dz. I. OOrg 3388/48

w sprawie przesyłek pocztowych do placówek polskich w Niemczech

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 14, poz. 117 z dnia 5 maja 1948 r.)

Ministerstwo Administracji Publicznej na podstawie okólnika Prezesa Rady Ministrów Nr 14 z dnia 15 marca 1948 r. komunikuje, że wszelkie przesyłki pocztowe, wysyłane przez urzędy podległe do polskich placówek na terenie Niemiec, a więc zarówno do Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie, lub do Delegatur tej Misji, jak i do placówek konsularnych, muszą być przesyłane za pośrednictwem Centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie.

Podkreśla się, że zarządzenie powyższe dotyczy jedynie korespondencji wysyłanej na obszar Niemiec. W stosunku do pozostałej korespondencji do polskich urzędów konsularnych za granicą poprzednie przepisy pozostają w mocy.

35.

PISMO OKÓLNE**MINISTERSTWA****ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

z dnia 29 kwietnia 1948 r. L. dz. IV. ASC. 1984/48

w sprawie należności za uzyskanie dokumentów z zagranicy dla obywateli polskich przez polskie placówki konsularne.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 14, poz. 122 z dnia 5 maja 1948 r.)

Zachodzą przypadki, iż polskie placówki konsularne przekazują władzom administracji ogólnej uzyskane za granicą na prośbę obywateli polskich, dokumenty celem doręczenia ich osobom interesowanym po uprzednim pobraniu od nich opłaty konsularnej oraz kwoty rzeczywistych wydatków, związanych z uzyskaniem dokumentów.

Wydatki rzeczywiste są różne, w większości wypadków, jeśli chodzi o dokumenty z Z. S. R. R., wynoszą rb. 22

Opłaty konsularne powinny władze administracyjne pobierać w złotych polskich, stosując do walut obcych kurs ustalony przez Komisję Dewizową (Kurs dewizowy 1 rb. wynosi obecnie zł. 12,50).

Wymienione opłaty winny osoby interesowane wpłacać do Kasy Urzędu Skarbowego lub za pośrednictwem P. K. O. Konto I-2000 Ministerstwa Skarbu — Centralna Księgowość.

Stronom dokonującym wpłat do Kasy Urzędu Skarbowego władze wymierzające należność winny doręczyć wypełnioną deklarację wpłaty, natomiast na wpłatę za pośrednictwem P. K. O. wypełniony blankiet nadawczy P. K. O., przy czym tak na deklaracji, jak na odcinku blankietowym P. K. O. (przeznaczonym dla odbiorcy) należy podać tytuł wpłaty, a mianowicie:

a) opłaty konsularne na Dz. II § 15 budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

b) zwrot wydatków rzeczywistych na Dz. I § 8 budż. Min. Spraw Zagranicznych.

Wydanie dokumentu następuje po przedłożeniu do wglądu dowodu wpłaty i odnotowaniu na akcie sprawy numeru i daty pokwitowania oraz poz. ks. bierczej.

O dokonaniu wpłaty władze administracji ogólnej winny jednocześnie zawiadomić polską placówkę konsularną, na prośbę której opłata została uiszczona.

36.

PISMO OKÓLNE**MINISTERSTWA****ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

z dnia 4 maja 1948 r. L. dz. IV. ASC. 2358/48

w sprawie sporządzania ksiąg stanu cywilnego z trwałego papieru.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 14, poz. 126 z dnia 5 maja 1948 r.)

Zgodnie z przepisem § 43 ust. (1) rozporządzenia wykonawczego z dnia 24 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304 z 1945 r.) do prowadzenia aktów stanu cywilnego należy używać ksiąg z papieru trwałego.

Jak wynika z posiadanych przez Ministerstwo Administracji Publicznej informacji, niektóre Urzędy Stanu Cywilnego zaopatrują się w księgi stanu cywilnego z papieru drzewnego nie-trwałego, co jest sprzeczne z wyżej wymienionym przepisem.

Za koniecznością wykonania wymienionych ksiąg z papieru bezdrzewnego, dającego gwarancję ich trwałości, przemawia również fakt, że nie będą one niszczone po upływie najdłuższego czasu (§ 54 cyt. rozp. wyk.).

W celu zapobieżenia na przyszłość sporządzaniu ksiąg stanu cywilnego z papieru drzewnego, co stanowi naruszenie cyt. § 43 ust. (1) rozp. wyk. — Ministerstwo Administracji Publicznej prosi Ob. Ob. Wojewodów (Prezydentów) o polecenie Urzędów St. Cyw., że przepis ten winien być bezwzględnie przestrzegany.

Księgi te mogą być zamawiane w dowolnej drukarni, lecz w celu zaoszczędzenia kosztów, Ob. Ob. Wojewodowie (Prezydenci) mogą zarządzić, że zamawianie ksiąg będzie scentralizowane na podległym im terenie.

Zarazem Ministerstwo nadmienia, że jeżeli Urzędy Stanu Cywilnego mają trudności w nabywaniu ksiąg stanu cywilnego o odpowiednim papierze, to mogły by tego dokonać w Centrali Gospodarczego Zrzeszenia Samorządu Terytorialnego w Warszawie (ul. Dobra 28), lub w jego oddziałach terenowych, znajdujących się w następujących miastach:

- 1) w Warszawie (ul. Dobra 28),
- 2) w Łodzi (ul. Kilińskiego 77),
- 3) w Bydgoszczy (ul. Jagiellońska 3),
- 4) w Gdańsku (ul. Żabikruk 57),
- 5) w Krakowie (ul. Szpitalna 15),
- 6) w Poznaniu (ul. Strzelecka 36),
- 7) w Kielcach (ul. Sienkiewicza 51-a),
- 8) w Szczecinie (ul. Mariana Buczka 7),
- 9) we Wrocławiu (ul. Jarosława Dąbrowskiego 58, 60).

p. pkt. 17 Instr.

37.

PISMO OKÓLNE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 kwietnia 1948 r.

w przedmiecie wykładni art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48 z 1945 r., poz. 272) oraz doręczania okręgowej władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego — postanowień w sprawach, opartych na wyżej wymienionym przepisie.

(Dz. Urz. Min. Spr. w edl. w ści Nr 5 z dn. 15 kwietnia 1948 r.)

Przepisy prawa o aktach stanu cywilnego przewidują możliwość wniesienia przez osobę zainteresowaną zażalenia na postanowienia lub

zarządzenia urzędnika stanu cywilnego w materii wykonania przezeń przewidzianych przez prawo czynności urzędowych. W szczególności dotyczy to przypadków, gdy urzędnik stanu cywilnego odmawia wykonania określonej czynności, do której jest powołany (art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego).

Prawo wniesienia zażalenia do sądu przysługuje również władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego, którą jest, stosownie do art. 18 ust. 1 prawa o aktach stanu cywilnego, władza administracji ogólnej drugiej instancji.

Przed wydaniem orzeczenia sąd obowiązany jest zażądać wyjaśnień od urzędnika stanu cywilnego (art. 47 ust. (1)). Udział jego w postępowaniu sądowym nie nadaje mu jednak stanowiska zainteresowanego w rozumieniu art. 13 § 1 k. p. n., albowiem postępowanie to nie dotyka urzędnika, jako jednostki prywatnej.

Jeśli chodzi o obronę interesu publicznego, to na gruncie przepisu art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego, w związku z art. 13 k. p. n. — obrona ta jest powierzona okręgowej władzy nadzorczej oraz Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Z mocy § 2 i § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r., poz. 967) zastępstwo interesów majątkowych i publicznych Państwa przez Prokuraturę Generalną przed sądami prawa cywilnego jest obowiązkowe także „w postępowaniach nie spornych wszelkiego rodzaju“, przepis zaś art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego nie czyni od tej zasady wyjątku.

W oparciu o powyższe przesłanki, nie przesądzając wykładni sądowej, wyrażam pogląd, że okręgowa władza nadzorcza swe prawa uczestnika postępowania, wynikające z art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego, wykonuje za pośrednictwem Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Stąd też zażalenie, o którym mowa w art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego, wnosi okręgowa władza nadzorcza do sądu za pośrednictwem Prokuratury Generalnej, tej ostatniej też powinny być doręczane odpisy pism (art. 18 k. p. n.), zawiadomienia o terminie posiedzeń (art. 24 k. p. n.), postanowienia sądu z uzasadnieniem — w celu ewentualnego skorzystania ze środka odwoławczego (art. 32 § 2 k. p. n.).

Przestrzeganie tych założeń mogłoby jednak wywołać niepożądane skutki w postaci utrudnienia okręgowej władzy nadzorczej obrony jej stanowiska, w szczególności w związku z ewent.

potrzebą dostarczenia Prokuratorii Generalnej niezbędnych dla tej obrony materiałów.

Trudności te wystąpić mogą zwłaszcza przy składaniu zażaleń na postanowienia sądu, ponieważ termin dla wnoszenia tych zażaleń (art. 34 § 2 k. p. n.) wobec konieczności w przeważającej ilości wypadków porozumiewania się za pośrednictwem poczty z reguły będzie zbyt krótki dla przeprowadzenia wymiany poglądów między okręgową władzą nadzorczą a Prokuratorią Generalną.

Z tych względów proszę Obywateli Kierowników Sądów Grodzkich o zarządzenie, by postanowienia, o których mowa w art. 32 § 2 k. p. n., dotyczące spraw, opartych na zasadzie art. 47 prawa o aktach stanu cywilnego — doręczane były nie tylko Prokuratorii Generalnej, ale także i okręgowej władzy nadzorczej nad urzędami stanu cywilnego.

p. pkt. 80 Ins.r.

38.

PISMO OKÓLNE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 29 września 1948 r. N. S. 363/48/II

w sprawie opłat pobieranych przez Sądy przy wydawaniu wypisów z ksiąg wtóropisów aktów stanu cywilnego.*)

Do

Obywateli Prezesów Sądów Apelacyjnych, Prezesów Sądów Okręgowych, Kierowników Sądów Grodzkich.

Doszło do mojej wiadomości, że niektóre sądy grodzkie odmawiają wydania żądanych przez władze administracji ogólnej wypisów z przechowywanych w sądach ksiąg wtóropisów aktów stanu cywilnego, uzależniając wydanie tych wypisów od uiszczenia opłat. Żądane opłaty nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa, stosownie bowiem do art. 89 ust. (2) lit. c) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.) oraz art. 2 p. 1. Dekretu o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107 z 1947 r.) w związku z przepisem 13 lit. a) Cz. II Tabeli opłat skarbowych, stanowiącej załącznik do tegoż dekretu, czynności dokonane na żądanie władz nie podlegają opłacie.

Przypominam, że przy wydawaniu przez Sądy wypisów z ksiąg wtóropisów obowiązują następujące przepisy prawne:

Stosownie do § 16 Rozp. Min. Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z 24 XI 1945 r. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304), sądy grodzkie, a w niektórych przypadkach sądy okręgowe (ust. (3) § 16 cyt. rozp.) są właściwe do przechowywania ksiąg wtóropisów, skorowidzów i akt zbiorowych stanu cywilnego.

Na sądach ciąży obowiązek wydawania wypisów na żądanie władz państwowych oraz osób uprawnionych. Prawo o aktach stanu cywilnego ustala w art. 37—41 zasady, w oparciu o które urzędy stanu cywilnego wydają wypisy z ksiąg stanu cywilnego, a art. 89 pr. o a. s. c. wraz z taryfą opłat za czynności urzędów stanu cywilnego (rozp. Min. Administracji Publicznej i Zem. Odzyskanych z dnia 23. III 1948 r., wydane co do § 1 w porozumieniu z Min. Sprawiedliwości o taryfie opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych — Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 150) reguluje kwestię opłat za czynności urzędników stanu cywilnego.

Według § 66 rozp. w sprawie wykonania prawa o aktach stanu cywilnego, sądy wydają wypisy na tych samych zasadach, jak i urzędy stanu cywilnego, a opłaty za wypisy (odpisy i wyciąg) winny być pobierane przez sądy również według stawek przewidzianych dla urzędów stanu cywilnego (§ 111 ust. (2) cyt. rozp.).

Nadto, zgodnie z art. 120 pr. o k. s., przy wydawaniu wypisów z ksiąg wtóropisów aktów stanu cywilnego, do opłat od podań w tych sprawach mają zastosowanie przepisy dekretu o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 107 z 1947 r.).

p. pkt. 110 Instr.

39.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 19 października 1948 r. L. dz. IV. ASC.
4697/48 2

w sprawie nieważności wzmianek marginesowych o rozwiązaniu i unieważnieniu małżeństwa, dokonanych na podstawie wyroków sądów niemieckich w czasie okupacji.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 37, poz. 289 z dnia 30 października 1948 r.)

W związku z zapytaniem jednego z Urzędów Wojewódzkich, czy należy wydawać na żąda-

*) Pismo okólne zostało ogłoszone w „Dzienniku Urzęd. M. A. P.” z dnia 6 XI 1948 r. Nr 38, poz. 298.

nie stron wypisy (odpisy zupełne, odpisy skrócone i wyciągi) ich aktów małżeństwa, zawierających wzmiankę marginesową o rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa na podstawie wyroków, wydanych w czasie okupacji przez sądy niemieckie, Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości wyjaśnia, co następuje:

Zgodnie z postanowieniem art. 1 dekretu z dnia 6.VI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 151) wyroki i inne orzeczenia, wydane podczas okupacji przez sądy niemieckie, są nieważne i pozbawione skutków prawnych z mocy samego prawa.

Wobec tego nieważne i pozbawione skutków prawnych są również wzmianki marginesowe o rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa, dokonane na aktach małżeństwa na podstawie wspomnianych wyroków i orzeczeń.

W związku z tym przed wydaniem stronie wypisu z aktu małżeństwa (odpisu zupełnego, odpisu skróconego, wyciągu) urzędnik stanu cywilnego winien odnośną wzmiankę o rozwodzie unieważnić przez wpisanie na marginesie aktu małżeństwa wzmianki dodatkowej, iż wzmianka o rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa jest nieważna stosownie do art. 1 dekretu z dnia 6.VI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 151).

W odpisach zupełnych, które w myśl art. 39 ust. (4) prawa o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272 z 1945 r.) stanowią dosłowne powtórzenie treści aktów wraz ze wszystkimi wzmiankami dodatkowymi, winny być umieszczone obie wyżej wymienione wzmianki, natomiast w odpisach skróconych i wyciągach należy podawać treść aktu w postaci ostatecznej z pominięciem adnotacji o rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa (art. 39 ust. (5) cyt. prawa oraz § 78 rozporządzenia wykon. z dnia 24 XI 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304).

p. pkt. 101 Instr.

40.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 19 listopada 1948 r. L. dz. I. Org.
VI, 3/6097/3/48

w sprawie korespondencji zagranicznej.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 42, poz. 318 z dnia 27 listopada 1948 r.)

W ślad pisma okólnego z dnia 26 kwietnia 1948 r. L. dz. O. Org. 3388/48 w sprawie przesy-

łek pocztowych do placówek polskich w Niemczech (Dz. Urz. M. A. P. Nr 14, poz. 117), Ministerstwo Administracji Publicznej w myśl porozumienia z Ministerstwem Spraw Zagranicznych udziela w przedmiocie korespondencji zagranicznej dalszych następujących wskazówek:

Na terenie Niemiec cała korespondencja, wysyłana przez urzędy lub osoby prywatne niemieckie do urzędów polskich, przechodzi przez Wydział Konsularny Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie, który bada, czy do oryginału w języku niemieckim dołączono tłumaczenie polskie, a na wypadek jego braku — pisma zwraca, żądając przekładu.

Pisma adresowane przez urzędy lub osoby prywatne niemieckie bezpośrednio do urzędów polskich, powinny być przez te urzędy zwracane adresatom z pouczeniem, że należy je kierować za pośrednictwem Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie.

Korespondencja z urzędów polskich powinna być nadsyłana w języku ojczystym do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazuje ją Wydziałowi Konsularnemu Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie, na którym ciąży obowiązek skierowania korespondencji do adresata, po uprzednim zaopatrzeniu jej w tłumaczenie niemieckie.

Sposób korespondencji z urzędami lub osobami prywatnymi w Austrii — jest w toku opracowywania. Do czasu jednak ostatecznego uregulowania tej kwestii należy w korespondencji z Austrią postępować analogicznie, jak w korespondencji z Niemcami.

Przy tej sposobności Ministerstwo Administracji Publicznej przypomina, że sprawę adresowania korespondencji urzędów krajowych do polskich urzędów zagranicznych normuje pismo okólnie z dnia 28 lutego 1948 r. L. dz. O. Org. 2250/48 (Dz. Urz. M. A. P. Nr 8, poz. 52).

41.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 30 grudnia 1948 r. L. dz. AC.
I/13-9917/1-48

w sprawie uruchomienia przez Ministerstwo Administracji Publicznej Archiwum Akt Stanu Cywilnego.

(Dz. Urz. M. A. P. Nr 1, poz. 2 z dnia 14 stycznia 1949 r.)

Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka przekazała Ministerstwu Administracji Publicznej pewną ilość wtóropisów ksiąg metry-

kalnych z dawnych terenów Rzeczypospolitej Polskiej. Księgi te znajdują się w Archiwum Akt Stanu Cywilnego przy Ministerstwie Administracji Publicznej (Al. Ujazdowskie 9) i obejmują pewną ilość aktów: dekanatów Borszczowskiego, Brodzkiego, Buczackiego, Brzeżańskiego, Czortkowskiego, Dolńskiego, Grzymałowskiego, Jazłowieckiego, Podhajeckiego, Skałackiego, Tarnopolskiego, Trembowelskiego, Zbaraskiego, Zborowskiego i Złoczowskiego prawie wyłącznie z b. województwa tarnopolskiego za lata 1872 do 1942, dekanatu Ostrońskiego z parafii Mzeckiej b. woj. wołyńskiego od 1933 do 1943 roku i większości parafii miasta Lwowa z przedmieściami od 1866 do 1943 r.

Po ostatecznym zewidencjonowaniu tych ksiąg Ministerstwo Administracji Publicznej poda do wiadomości Urzędów Wojewódzkich dokładny spis roczników z poszczególnych parafii.

O wypisy z powyższych ksiąg oraz o informacje zainteresowane władze i strony mogą się zwracać do Ministerstwa — strony ze stosownymi podaniami (z 50-złotową opłatą skarbową w znaczkach skarbowych).

Z uwagi na to, że księgi nie posiadają skróconych alfabetycznych, pisma i podania winny dla umożliwienia odszukania danego aktu zawierać oprócz personali osoby, dla której ma być sporządzony wypis, także dokładne miejsce i datę sporządzenia aktu.

Po odszukaniu żądanej metryki Ministerstwo Administracji Publicznej wzwie stronę do wpłacenia za wypis określonej kwoty do P.K.O. na konto czekowe Nr I-2000 Centralnej Księgości Ministerstwa Skarbu do dyspozycji Zarządu Centralnego Ministerstwa Administracji Publicznej — budżet dochodowy Dz. I. § 8 i do nadesłania dowodu wpłaty wraz ze znaczkami skarbowymi na kwotę zł. 10 dla każdego wypisu, po czym żądana metryka zostanie przesłana stronie.

Ponieważ dokonywanie wzmianek i przypisków w pierwopisach wspomnianych ksiąg nie jest obecnie możliwe, adnotacje te będą dokonywane we wtóropisach, znajdujących się w Archiwum Ministerstwa Administracji Publicznej.

W tym celu urzędy stanu cywilnego w myśl § 31 lit. a), b) i c) rozp. wyk. z dnia 24 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304), a władze administracji ogólnej w myśl § 33 cyt. rozp. powinny nadsyłać do Ministerstwa Administracji Publicznej stosowne zawiadomienie, uzasadniające dokonanie wzmianek lub przypisków. Przy nadsyłaniu tych zawiadomień należy po-

dawać dokładną datę i miejsce sporządzenia odpowiedniego aktu, zwłaszcza, że miasto Lwów posiadało kilkanaście urzędów parafialnych, w których były sporządzane metryki.

C. ORZECZNICTWO

42.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia

1946 r. (C. I. 685/46).

Użyty przez ustawodawcę w art. 10 §2 prawa małżeńskiego z r. 1945 termin „trudne do przezwyciężenia przeszkody“ nie jest pojęciem o ściśle określonym znaczeniu prawnym, toteż sądom merytorycznym musi być przyznana swoboda w zakresie uznania, czy takie przeszkody w konkretnym przypadku istnieją.

Sąd Najwyższy w sprawie wniosku Lilii K. o zwolnienie od przedstawienia aktu urodzenia, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej Prokuratorii Generalnej na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 czerwca 1946 r. skargę kasacyjną oddalił.

U Z A S A D N I E N I E

Lilia K. zgłosiła wniosek o zwolnienie od przedstawienia urzędnikowi stanu cywilnego — przed zawarciem związku małżeńskiego — odpisu aktu urodzenia, a to na tej podstawie, że odpis akta stanu cywilnego w Warszawie uległy zniszczeniu w czasie działań wojennych w 1944 r.

Sąd Grodzki uwzględnił powyższy wniosek, a Sąd Okręgowy zatwierdził postanowienie Sądu Grodzkiego. W skardze kasacyjnej Prokuratoria Generalna wnosi o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego i odesłanie sprawy temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 10 § 1 prawa małżeńskiego „przed przystąpieniem do zawarcia związku małżeńskiego przyszli małżonkowie obowiązani są przedstawić urzędnikowi stanu cywilnego“ między innymi „dowód swej prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński“. Art. 6 § 1 tegoż prawa stanowi, że „prawną zdolność do wstąpienia w związek małżeński mają mężczyźni i kobiety którzy, ukończyli osiemnasty rok życia“. Już z tego zestawienia wynika, że poza przypadkami zezwolenia ze strony władzy opiekuńczej na wcześniejsze zawarcie małżeństwa

(art. 6 § 2 pr. małż.) — „dowód prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński“, wymagany przez art. 10 § 1, p. 1 pr. małż., ma z reguły dotyczyć wyłącznie okoliczności, że przyszli małżonkowie ukończyli osiemnasty rok życia. Potwierdza to i równocześnie precyzuje dokładniej ten obowiązek przedstawienia dowodu przepis art. 71 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego. W myśl tego przepisu „celem udowodnienia swej prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński przyszli małżonkowie winni przedstawić urzędnikowi stanu cywilnego odpisy skrócone swych aktów urodzenia“. Zwolnienie od tego obowiązku może nastąpić na zasadzie przepisu art. 10 § 2 pr. małż., który stanowi, że „sąd może zwolnić przyszłych małżonków od przedstawienia wymaganych prawem dokumentów, jeżeli złożenie ich natrafia na trudne do przewyciężenia przeszkody“. Według art. X, § 1 przepisów wprowadzających pr. małż., sprawy takie rozpoznaje sąd grodzki w postępowaniu niespornym.

W sprawie niniejszej sądy niższych instancji udzieliły zwolnienia od przedstawiania odpisu aktu urodzenia na tej podstawie, że akta stanu cywilnego zostały zniszczone w 1944 r. wskutek działań wojennych. Prokuratoria Generalna wyraża pogląd, że zniszczenie aktów stanu cywilnego nie może być uważane za równoznaczne z „przeszkodą trudną do przewyciężenia“ w rozumieniu art. 10 § 2 pr. małż., skoro art. 33 ust. (3) prawa o aktach stanu cywilnego przewiduje możliwość odtworzenia poszczególnych aktów stanu cywilnego, a więc i aktu urodzenia, na wniosek władzy nadzorczej, prokuratora lub osoby interesowanej w trybie postępowania niespornego, a to w razie całkowitej lub częściowej utraty obydwóch egzemplarzy księgi stanu cywilnego.

Prokuratoria Generalna ogranicza się do wykładni gramatycznej, stosowanej do tego w sposób rygorystyczny. Tymczasem do wyżej przytoczonych przepisów prawa należy stosować raczej wykładnię teleologiczną. Wykładnia taka jest w danym przypadku usprawiedliwiona i ułatwiona przez to, że ustawodawca wyraźnie w samej ustawie zaznaczył, jaki jest cel tych przepisów. Przedstawienie odpisów skróconych aktów urodzenia w myśl art. 71 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego ma mianowicie nastąpić „celem udowodnienia prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński“, czyli — w myśl omówionych już przepisów art. 6 § 1 i art. 10 § 1 p. 1 pr. małż., — z reguły celem udowodnienia, że przyszli małżonkowie ukończyli osiemnasty rok życia. To wskazuje już na

właściwą drogę postępowania sądu grodzkiego przy rozstrzyganiu wniosków o zwolnienie od obowiązku przedstawienia odpisu aktu urodzenia na zasadzie art. 10 § 2 pr. małż., oraz na właściwą wykładnię stanowiącego przesłankę tego przepisu pojęcia „trudnych do przewyciężenia przeszkód“. Wykładnia ta nie może tracić z oczu wskazanego wyżej celu ustawy i nie może być stereotypową i werbalistyczną, zwłaszcza, że nie idzie tu o pojęcie o ściśle określonym znaczeniu prawnym. Toteż sądom merytorycznym musi być przyznana w zasadzie swoboda w zakresie uznania, czy takie przeszkody w konkretnym przypadku istnieją; kontrola kasacyjna ogranicza się tu poza przypadkiem pogwałcenia przepisów postępowania do badania, czy subsumpcja ustalonego stanu faktycznego pod przepis art. 10 § 2 pr. małż., nie wykazuje, że sąd merytoryczny normę tę i jej przesłanki w ogóle błędnie rozumie. Takiego błędnie zaskarżone postanowienie nie wykazuje.

Skoro zamiarem ustawodawcy było jedynie uzyskanie dowodu, że przyszli małżonkowie ukończyli osiemnasty rok życia, to liberalna wykładnia, uwzględnająca oczywiście wszechstronne okoliczności danego przypadku, jest zupełnie uzasadniona, ilekroć, jak widocznie w sprawie niniejszej, sąd pod tym względem nie miał żadnych wątpliwości. Nie zgłaszała ich też zresztą Prokuratoria Generalna. Dowód ukończenia 18 roku życia może być przeprowadzony także w inny sposób, a nie tylko przez przedłożenie odpisu aktu urodzenia. Totż, jeśli złożenie tego odpisu natrafia na trudności, o jakich mowa w art. 10 § 2 pr. małż., zwolnienie będzie uzasadnione, gdy sąd na podstawie innych dowodów nabierze przekonania, że przyszli małżonkowie tę granicę w wieku przekroczyli. Rozporządzenie wykonawcze Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 24 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 304) przewiduje też, że wystarczyć mogą w tym względzie „dowody pośrednie“, a w ich braku uroczyste zapewnienie osoby wstępującej w związek małżeński, że „wszystkie podane przez nią dane odpowiadają całkowicie prawdzie“, ewentualnie przysięga tej osoby, złożona przed sądem grodzkim, rozstrzygającym wniosek o zwolnienie od przedstawienia odpisu aktu urodzenia.

Oczywiście w poszczególnych przypadkach sąd grodzki mógłby stosownie do okoliczności sprawy dojść do wniosku, że tylko odtworzenie aktu urodzenia w toku postępowania, przewidzianego w art. 33 ust. (3) pr. o akt. st. cyw. może dać gwarancję, że przyszli małżonkowie ukończyli osiemnasty rok życia. Natomiast do-

maganie się tego odtworzenia z reguły, jak to odpowiadałoby pogładowi Prokuraturii Generalnej, nie miałoby podstaw prawnych i byłoby nielogiczne. W myśl tego poglądu dla uzyskania gwarancji, że przyszły małżonek ukończył osiemnasty rok życia, trzeba by np. wymagać od niego odtworzenia aktu urodzenia mimo, że z samego jego wyglądu i szeregu dokumentów, przezeń przedkładanych (poza aktem urodzenia) wynikałoby ponad wszelką wątpliwość, że ukończył on 50 lat życia. Taka wykładnia niewątpliwie byłaby sprzeczna z intencją ustawodawcy i właściwym sensem omawianych norm prawnych. Innej też miary staranności i wysiłków w „przezwyciężaniu” przeszkód do przedłożenia odpisu aktu urodzenia — w rozumieniu art. 10 § 2 pr. małż — można wymagać od przyszłych małżonków, którzy będąc bliskimi granicy 18 lat i nie mogąc wykazać w sposób niewątpliwy (np. innymi dokumentami) przekroczenia tej granicy, muszą z góry się liczyć — w razie zniszczenia akt stanu cywilnego — z koniecznością odtworzenia aktu urodzenia i zawczasu o to zabiegać a innej znów od tych małżonków, którzy w takiej sytuacji się nie znajdują i którzy zażądanie od nich takiego odtworzenia, mimo braku jakichkolwiek wątpliwości co do ukończenia przez nich 18 lat życia, musieliby słusznie uważać za czczy formalizm, często krzywdzący, bo mogący powodować konieczność odłożenia daty, w jakiej przyszli małżonkowie zamierzali zawrzeć związek małżeński. Należy też zauważyć, że o ile odtworzenie poszczególnego aktu urodzenia w niektórych przypadkach, nie wymagałoby czasu szczególnie długiego, to — w razie przyjęcia koncepcji Prokuraturii Generalnej — żądanie z reguły odtworzenia aktów urodzenia we wszystkich przypadkach zniszczenia aktów stanu cywilnego, które w wielu miejscowościach Polski ma charakter masowy, doprowadziłoby do takiego obarczenia pracą sądów i urzędów stanu cywilnego, że odtworzenie aktów byłoby możliwe dopiero po upływie bardzo długiego czasu z krzywdą zainteresowanych oraz oczywiście wbrew intencji ustawodawcy, doprowadziłoby do zahamowania dla wielu osób zawierania związku małżeńskiego w ogóle.

Mogą też zachodzić przypadki, w których samo odtworzenie aktu urodzenia natrafiałoby na trudne do przezwyciężenia przeszkody, albo okazało się niemożliwe.

Nie popiera stanowiska, reprezentowanego przez Prokuraturę Generalną, okoliczność, że w myśl art. 76 p. 1) pr. o akt. st. cyw. akt mał-

żeństwa ma zawierać między innymi datę urodzenia osób, wstępujących w związek małżeński. Oczywiście bowiem data ta może być ustalona nie tylko na podstawie aktu urodzenia, lecz także na innych podstawach. W szczególności ustalenie jej nastąpi w toku postępowania o zwolnienie od przedstawienia odpisu aktu urodzenia, przewidzianego w § 98 rozporządzenia z dnia 24 listopada 1945 r. Potrzeba wymienienia w akcie małżeństwa daty urodzenia przyszłych małżonków nie jest też podana w ustawie jako przyczyna, dla której obowiązek przedstawienia odpisu aktu urodzenia został na nich nałożony, nie ma też związku z ważnością małżeństwa.

Z tych zasad, gdy brak usprawiedliwionych podstaw kasacyjnych, skarga kasacyjna w myśl art. 436 k. p. c. — w związku z art. 4 k. p. n. — ulega oddaleniu.

(Zbór orzeczeń S. N. z 1947 r., zeszyt II, orzeczenie Nr 55, str. 107).

p. pkt. 78² Instr.

43.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1947 r. Sygn. akt C I. — 1941/47 z wniosku Ireny Piszczkówny o sporządzenie aktu małżeństwa.

Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym dnia 29 grudnia 1947 r. w sprawie z wniosku Ireny Piszczkówny o sporządzenie aktu ślubu po rozpoznaniu skargi kasacyjnej Prokuraturii Generalnej R. P. na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 9 lipca 1947 r. sygn. I 3 C 13/47, zaskarżone postanowienie zmienia i zatwierdza postanowienie Sądu Grodzkiego w Jędrzejowie z dnia 16 czerwca 1947 r. sygn. Nr 23/47.

U Z A S A D N I E N I E

Pełnomocnik Ireny Piszczkówny podał, nazywając ją Ireną Uramowską, że jego mocodawczyni zawarła dnia 16 lutego 1947 r. ślub kościelny z Władysławem Uramowskim i że Uramowski tegoż dnia zachorował, a 16 maja zmarł, wskutek czego nie można było sporządzić aktu ślubu w urzędzie stanu cywilnego.

Na tej podstawie pełnomocnik Piszczkówny, powołując się na art. 34 prawa o aktach stanu cywilnego, wniósł o ustalenie, że Władysław Uramowski i Irena Piszczkówna zawarli dnia 16 lutego 1947 r. związek małżeński, oraz o za-

rządzenie wpisania aktu tego ślubu do ksiąg stanu cywilnego w Nagłowicach.

Prokuratoria Generalna wniosła o oddalenie wniosku. Sąd Grodzki w Jędrzejowie postanowieniem z dnia 16 czerwca 1947 r. oddalił wniosek pełnomocnika Piszczkówny.

Wskutek zażalenia pełnomocnika Piszczkówny Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 9 lipca 1947 r. zmienił postanowienie Sądu Grodzkiego i uznał, że Władysław Uramowski zawarł dnia 16 lutego 1947 r. związek małżeński z Ireną Piszczkówną. Prokuratoria Generalna założyła skargę kasacyjną na postanowienie Sądu Okręgowego z wnioskiem o uchylenie tego postanowienia i odesłanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o oddalenie lub odrzucenie wniosku Piszczkówny i umorzenie postępowania, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 34 i 33 ust. (3) prawa o aktach stanu cywilnego oraz art. 11 prawa małżeńskiego, tudzież art. 1, 3, 11, 25 § 2 k. p. n.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego ogranicza się do powołania się na art. 34 i art. 33 ust. (3) pr. o aktach stanu cywilnego. Prokuratoria Generalna zasadnie podnosi, że Sąd Okręgowy oczywiście błędnie stosuje powołane przepisy.

Akty stanu cywilnego w ogóle, a akt małżeństwa w szczególności są tylko dowodami zdarzeń (urodzenia, śmierci) i zawarcia aktu prawnego (zawarcia związku małżeńskiego), tylko je rejestrują (p. art. 42, 76 prawa o aktach stanu cywilnego). Art. 34 prawa o aktach stanu cywilnego, stanowiący, że art. 33 ust. (3) tego prawa stosuje się w przypadku, gdy aktu nie ma i nie można go sporządzić w trybie zwykłym, albo gdy akt unieważniony trzeba zastąpić nowym aktem, przewiduje oczywiście tylko te przypadki, w których zdarzenia lub akty prawne, podlegając rejestracji przez sporządzenie aktu stanu cywilnego, istniały, lecz akty stanu cywilnego rejestrujące je nie były i nie mogą być sporządzone w trybie zwykłym. Jeżeli chodzi o związek małżeński, to art. 34 można stosować, gdy związek małżeński był prawnie zawarty, a tylko akt małżeństwa nie mógł i nie może być sporządzony, t. j. jeżeli w czasie, gdy już obowiązywało prawo małżeńskie z dnia 25 września 1945 r. zostały przez zawierających

związek małżeński złożone przed urzędnikiem stanu cywilnego oświadczenia, oznaczone w art. 11 pr. małż. (art. 74 prawa o aktach stanu cywilnego). Jest bowiem oczywiste, że nie można ustalać zdarzenia, które nie istniało. Z treści wniosku i wyjaśnień pełnomocnika Piszczkówny, zwłaszcza z jego zażalenia z oczywistością wynika, że Piszczkówna nie zawarła związku małżeńskiego z Uramowskim, że został dokonany tylko obrzęd kościelny i że pełnomocnik Piszczkówny opiera swój wniosek tylko na fakcie, że został zawarty ślub kościelny, po którym Uramowski zaraz zachorował, wskutek czego zaślubieni w kościele nie mogli zawrzeć związku małżeńskiego przed urzędnikiem stanu cywilnego. Ponieważ jednak ze względu na przepisy art. 11 i 12 § 2 pr. małż. zawarcie ślubu kościelnego nie ma skutków prawnych, nie jest prawnym zawarciem związku małżeńskiego, ustalenie Sądu Okręgowego jaskrawie narusza te przepisy. Sam bowiem zamiar zawarcia związku małżeńskiego przed urzędem stanu cywilnego, nie urzeczywistniony wskutek choroby i śmierci jednego z narzeczonych, nie uprawnia do ustalenia, że związek został zawarty.

Wniosek Piszczkówny podlegał zatem oddaleniu.

Zarzut Prokuratury Generalnej, jakoby Sąd Okręgowy obraził art. 1, 3 i 12 k. p. n., ponieważ droga postępowania niespornego była niedopuszczalna, jest nieuzasadniony, skoro bowiem pełnomocnik Piszczkówny wniósł o ustalenie zawarcia związku małżeńskiego i zarządzenie wpisania aktu do ksiąg stanu cywilnego, to sprawa tego rodzaju mogła być rozpoznawana tylko w trybie postępowania niespornego.

Zarzutu naruszenia art. 25 § 2 k. p. n. Prokuratoria niczym nie uzasadniła i zarzut ten należy pominąć.

Gdy Sąd Okręgowy nie naruszył przepisów postępowania, lecz naruszył tylko prawo materialne, a z powyższych rozważań wynika, że stan faktyczny jest niewątpliwy, wniosek podlega oddaleniu, a zatem postanowienie Sądu Grodzkiego było zasadne i zgodne z prawem. Sąd Najwyższy na podstawie art. 4 k. p. n. i art. 439 k. p. c. zmienił postanowienie Sądu Okręgowego i zatwierdził postanowienie Sądu Grodzkiego.

p. ¹⁾ art. 12 § 2 pr. małżeńskiego.

²⁾ pkt. 76 Insiir.

44.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1947 r. w sprawie badania przez Sady ważności wyroków rozwodowych (C. I. 7/47).

Od badania ważności wyroku rozwodowego nie może uchylić się sąd, zwalniający przyszłych małżonków od złożenia tego dokumentu w trybie art. 10 § 2 prawa małżeńskiego.

Z uzasadnienia: Sąd władny jest zgodnie z art. 10 § 2 pr. małż. zwolnić przyszłych małżonków (względnie jednego z nich) od przedstawienia urzędnikowi stanu cywilnego wymaganych prawem dokumentów, ale może to uczynić wtedy, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy dojdzie do przekonania, że petenci (czy petent) posiadają prawną zdolność do wstąpienia w związek małżeński, która przez dany dokument miała być wykazana, albowiem przepis art. 10 § 2 nie ma bynajmniej na celu dania sądowi prawa udzielania dyspensy od przeszkód do zawarcia małżeństwa, należy się zaś liczyć z tym, że jeżeli sąd udzieli zwolnienia od przedstawienia dokumentu, ustalającego pewien fakt, od którego zależna jest prawną zdolność do wstąpienia w związek małżeński, urzędnik stanu cywilnego będzie musiał uważać fakt ten za stwierdzony; jeżeli więc, jak w konkretnym przypadku, sąd zwolnił petenta od przedstawienia wyroku rozwodowego, t. j. wymaganego przez art. 72 prawa o akt. st. cyw. dowodu ustania poprzedniego małżeństwa, urzędnik stanu cywilnego, przed którym stawia się przyszli małżonkowie celem zawarcia związku małżeńskiego, nie będzie już mógł badać, czy wyrok ten istotnie zapadł i czy ważnie zo-

stał wydany. Wobec tego obowiązkiem sądu przed wydaniem postanowienia w powyższym przedmiocie było sprawdzić pomienione okoliczności i o ile by się okazało, że wyrok, którym rozwiązane zostało małżeństwo petenta, jest nieważny, oddalić jego wniosek o zwolnienie go od przedstawienia dokumentu, stwierdzającego rozwód.

Z ustaleń w sprawie okoliczności wynikało, że małżeństwo petenta B., wyznania rz. katolickiego, z jego żoną, wyznania ewangelicko-reformowanego, rozwiązane zostało w 1934 r. z powództwa tej ostatniej przeciwko niemu wyrokiem Sądu Konsystorskiego Ewangelicko-Reformowanego w Wilnie, aczkolwiek według art. 196 prawa o małż. z 1836 r., mającego tu zastosowanie ze względu na przepis art. 17 prawa pryw. międzydzielń., sąd ten duchowny był niewłaściwy do rozpoznawania powyższej sprawy, gdyż jeżeli małżonkowie byli każdy odmiennego wyznania, mógł być wydać wyrok rozwiązujący małżeństwo, tylko sąd duchowny wyznania, do którego należał pozwany. Przepis art. 196 prawa o małż. z 1836 r. obecnie, po wejściu w życie prawa małż. z 1945 r., utracił moc obowiązującą, jednakże zgodnie z art. XIV przep. wprowadz. pr. małż. rozwiązanie małżeństwa, dokonane przed dniem wejścia w życie prawa małż., ocenia się według dawnego prawa, a więc w danym przypadku według pomienionego art. 196.*)

p. pkt. 80 Instr.

*) Powyższe postanowienie S. N. zostało umieszczone w Nr 5 z 1948 r. „Demokratycznego Przeglądu Prawniczego“.

D. SIEĆ SŁUŻBY ZAGRANICZNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ*)

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Narody Zjednoczone	United Nations at Lake Succes. Nassau County U. S. A. Delegacja R. P. 151, East 67-th Street New York 21. NY.	New York 21. NY.

URZĘDY R. P. W EUROPIE

Austria	Wiedeń	Austria
	Wien, Rennweg 1. Misja Polityczna	
	Wiedeń	Austria
	Wien, Rennweg 1. Wydział Konsularny	
Belgia	Bruksela	Belgia i Kongo Belgijskie Protektorat Ruanda-Urundi Luxemburg
	Bruxelles, 29 Avenue des Gaulois Poselstwo	
	Bruksela	j. w.
	174 Avenue Brugmann Konsulat Generalny	
	Antwerpia	miasto i port Antwerpia
	Anvers 85 Molen Str. Agencja Konsularna	
Bułgaria	Sofia	Bułgaria
	46, Car Krum Ambasada	
	Sofia	j. w.
	46. Car Krum Wydział Konsularny	
Czechosłowacja	Praga	Czechosłowacja
	Praha III, Valdstejska 8 Ambasada	
	Praga	Czechy
	Praha XIX, Pelléova 24 Wydział Konsularny	
	Bratysława	Słowacja
	Bratysława, ul. Stefanikova 6-a. Konsulat Generalny	
	Ostrawa	Kraj Morawsko-Śląski
	Ostrava, Molotovova ul. 13 Konsulat	
Dania	Kopenhaga	Dania, Grenlandia
	Copenhagen, Richelieus Allé 2 Poselstwo	
	Kopenhaga	j. w.
	Copenhagen, Richelieus Allé 2 Wydział Konsularny	

*) Według danych, wymienionych w dodatku do Nr 8 „Dziennika Urzęd. Min. Spr. Zagran.” z dnia 15 sierpnia 1948 r.

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Finlandia	Helsinki Bulevarden 14 Poselstwo Helsinki Bulevarden 14 Wydział Konsularny	Finlandia j. w.
Francja	Paryż Paris VIII, 1, Rue de Tayllerand Ambasada Paryż Paris VIII, 31, Rue Jean Goujon Konsulat Generalny Lille Lille (Nord) 45, Boulevard Carnot Konsulat Generalny Marsylia Marseille, 2 Place Felix Barret Konsulat Generalny Lyon 6, Quais General Sarraill 2, rue Curier Konsulat Strasburg Strasbourg, 10, rue du General de Castelnau Konsulat Tuluza Toulouse, 10, rue Ninau Konsulat St. Étienne 31, rue Paul Doumer Agencja Konsularna Metz 18, rue des Augustins Agencja Konsularna Alger 13, Boulevard Carnot Konsulat	Francja i kolonie Departament: Aisne, Ardennes, Aube, Calvados, Côte du Nord, Eure Fini- stère, Eure-et-Loire, Illet-et Villaine, Indre-et-Loire, Lamanche Loire et- Cher, Loire Inferiur, Loire-et-Maine- et Loire, Marne, Mayenne, Morbihan, Haute Marne, Oise, Orme, Sarthe, Seine Inferieuse, Seine-et-Marne, Seine-et-Oise, Somme, Yonne. Dep.: Nord, Pas de Calais Dep.: Ardèche, Alpes Maritimes Basses Alpes, Bouche-du Rhône, Corse, Drôme, Gard, Herault, Alpes, Vaucluse, Lozère, Var, Hautes Alpes, Madagaskar Dep.: Ain, Allier, Cantal, Cher, Côte d'Or, Haute Loire, Haute Savoie, Isère, Jura, Loire, Nièvre, Puy-de- Dome, Saône-et-Loire, Savoie Dep.: Bas Rhin, Haute Saône, Doubs, Haute Rhin, Moselle, Meuse, Meurthe et Moselle, Territoire de Belfort, Vosges Dep.: Haute Garonne, Tarnet Ga- ronne, Lot, Lot et Garonne, Tarn, Dordogne, Aveyron, Aude, Pyrénées Orientales, Ariège Gers, Hautes Py- rénées, Haute Vienne, Vienne; In- dre, Charente, Charente Inferieure, Basses Pyrénées, Gironde, Landes, Corréze, Creuse, Deux-Sèvres, Ven- dée Departament Loire Moselle, Meurthe-et-Moselle Meuse Alger, Oran, Constantina, Tunis, Ma- rokko franc., posiadłości franc w A- fryce Zach., i Ekwator

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Holandia	Haga	Holandia i kolonie holenderskie
	La Haye, 25 Alexander straat	
	Poselstwo	
	Amsterdam	j. w.
	Koningslaan 56	
	Konsulat Generalny	
	Heerlen	Limburgia, Półn. Brabancja i Zeelandia
	Agencja Konsularna	
Islandia		Kompet. teryt. Poselst. w Oslo
Jugosławia	Belgrad	Jugosławia
	Beograd, Kneza Miloša 28	
	Ambasada	
	Belgrad	Jugosławia z wyłączeniem Chorwacji i Słowenii
	Miloša Porcerca 23-a	
	Wydział Konsularny	
	Zagrzeb	Chorwacja i Słowenia
	Zagreb, Pantovcak 112	
	Konsulat Generalny	
Luksemburg	Luksemburg (siedziba poselstwa	W. ks. Luksemburg
	R. P. w Brukseli)	
	Luksemburg	W. ks. Luksemburg
	Luxembourg 13 avenue Guillaume	
	Konsulat	
Niemcy	Berlin	Niemcy
	Berlin W. 15, Schlüterstr. 42	
	Misja Wojskowa	
	Berlin	Radziecka Strefa Okupacyjna
	Berlin Pankow, Thalstr. 15/17	
	Wydział Konsularny	
	Düsseldorf, z siedz. Bad Salzuflen,	Westfalia, Półn. Nadrenia
	Sophienstr. 7	
	Konsulat Generalny	
	Hamburg	Schleswig-Holstein, miasto i port
	Sprinkenhof Burchardstr. 14	miasto i port Brema,
	Konsulat	Wolne miasto i port Hamburg
	Hannover	Dolna Saksonia
	Heiligengeiststr. 3	
	Konsulat	
	Frankfurt n. M.	Hessja, Wirtemberg, Baden
	Schaumeinkaj 43	
	Konsulat Generalny	
	Monachium	Bawaria
	München, Merkommerstr. 8	
	Konsulat	

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Niemcy	Rastatt i/Baden Kaiserstr. 41 Konsulat	Francuska strefa okupacyjna (Rheinlandpfalz, okr. Saary, Badenia, Württemberg-Hohenz.)
Norwegia	Oslo Olav Kyrres Pl. 1, Poselstwo	Norwegia, Islandia
	Oslo Olav Kyrres Pl. 1, Wydział Konsularny	j. w.
Rumunia	Bukareszt Bucuresti, Al. Alexandru 23 Ambasada	Rumunia
	Bukareszt Piata Lascaz Catargiu 7 Wydział Konsularny	j. w.
Szwajcaria	Berno Bern, 20, Elfenstrasse Poselstwo	Szwajcaria
	Berno Bern, Wydział Konsularny	j. w.
	Genewa Genève, Nr. 4, Romilly Agencja Konsularna	Genewa
Szwecja	Sztokholm Stockholm, Karlavägen 35 Poselstwo	Szwecja
	Sztokholm Karlavägen 71 Konsulat	Szwecja
	Göteborg Kl'ppgatan 26 Agencja Konsularna	Malmöhus, Kristanstad, Göteborg, Klekinge, Kroneberg, Jämköping, Gotland, Skaraborg
Węgry	Budapeszt Benczur utca 7 Poselstwo	Węgry
	Budapeszt Veres Pálné Utca 9 Wydział Konsularny	j. w.
Wielka Brytania	Londyn W 1 47 Portland Place Ambasada	Wielka Brytania
	Londyn London W 1, 52/54 Queen Anne Street Konsulat Generalny	Zjednoczone Królestwo W. Brytanii (z wyłączeniem okręgu konsulatu w Glasgow), z dominiami (oprócz Kanady i N. Funlandii), z koloniami (oprócz Cypru) oraz terenami man- datowymi (oprócz Palestyny)

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Wielka Brytania	Glasgow 10 Burnbank Gardens Konsulat	Szkocja, Pół. Anglia, Liverpool
	Manchester Agencja Konsularna	Miasto Manchester
	Southampton Agencja Konsularna	m. i port Southampton
Włochy	Rzym Roma, Via Vigillo 44 Ambasada	Włochy
	Rzym Via Pompeo Magno 9 Konsulat Generalny	
	Mediolan Milano, via San Michele del Corso Konsulat Generalny	
	Wenecja Venezia, Lido via Rotti San Samuele 33/16 Agencja Konsularna	
Z. S. R. R.	Moskwa Aleksieja Tołstoja 30 Ambasada	Z. S. R. R.
	Moskwa Aleksieja Tołstoja 30 Wydział Konsularny	
	Kijów, Liebknechta 28 Konsulat Generalny	Ukraińska Republika Radziecka

Prowincje: Arezzo, Ancona, Ascoli, Piceno, Aquila Abr., Avellino, Agrigento, Benevento, Bari, Brindisi, Campobasso, Chieti, Catanzaro, Cosenza, Caltanissetta, Catania, Cagliari, Florenzja, Foggia, Grosseto, Livorno, Lucca, Lecce, Masse-Carrara, Macerata, Matosa, Messyna, Neapol, Nuoro, Pisa, Pistoia, Pessaro-Urbino, Perugia, Pescara, Potenza, Palermo, Rieti, Rzym, Reggio Calabria, Ragusa, Siena, Syracusy, Sassari, Terni, Teramo, Taranto, Trapani, Viterbo, Prosinone, Salerno, Enne

Prowincje: Alessandria, Aosta, Asti, Belluno, Bergamo, Bologna, Brescia, Como, Cremona, Cuneo, Ferrara, Forli, Genova, Imperia-La Spezia, Mantova, Milano, Novara, Padova, Parma, Pavia, Piacenza, Ravenna, Regio Emilia Rovigo, Savona, Sondrio, Torino, Trento, Treviso, Udine, Varese, Vercelli, Venezia, Verona, Vicenza.

Prowincje: Bologna, Ferrara, Forli, Ravenna, Bolzano, Trento, Belluno, Padova, Rovigo, Treviso, Udine, Venezia, Verona, Vicenza, Veneto, część Emilia, republ. San Marino

Z. S. R. R. z wyjątkiem Rep. Ukraińskiej i Litewskiej

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
URZĘDY R. P. W AFRYCE		
Ab'synia		patrz Etiopia
Egipt	Kair Cairo, 13 Sharia Gabalaya Zamalek Poselstwo Kair Cairo, 13 Sharia Gabalaya Zamalek Wydział Konsularny	Egipt, Etiopia, Syria j. w.
Etiopia	Kair	
URZĘDY R. P. W AMERYCE		
Argentyna	Buenos Aires Las Heras 3868 Poselstwo Buenos Aires Juan Francisco Segui 3900 Wydział Konsularny	Argentyna, Peru, Urugwaj, Para- gwaj, Boliwia, Chile j. w.
Boliwia		Komp. terytor. Pos. w Buenos Aires
Brazylia	Rio de Janeiro Rua Saint Romania 20 Poselstwo Rio de Janeiro Rua Miquel Lemos 44 Wydział Konsularny Sao Paulo Alameda Clette 238 Konsulat Generalny Kurytyba Curitiba, Rua Monsenhor Celso 225 Konsulat	Brazylia Prowincje: Acre, Alagoas, Amazonas, Bahia, Ceara, Espirito Santo, Maran- hao, Para, Paraiba, Pernambuco, Piaui, Rio de Janeiro, Rio Grande del Norte Sao Paulo, Minas Gerais, Goias Parana, Rio Grande do Sul, Santa Catharina, Matto Grosso
Chile		Komp. terytor. Pos. w Buenos Aires
Costa Rica	Meksyk	
Dominicana Republica	Meksyk	
Equador	Meksyk	
Filipiny		Komp. terytor. Konsulatu General- nego w Chicago
Guatemala		Komp. terytor. Pos. w Meksyku
Haiti	Meksyk	

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Hawaje		Komp. terytor. Konsulatu Generalnego w Chicago
Honduras	Meksyk	
Kanada	Ottawa 183 Carling Avenue Poselstwo	Kanada, Nowa Funlandia
	Ottawa 183 Carling Avenue Wydział Konsularny	Nowa Funlandia
	Montreal 985 Sherbrooke SW Konsulat	Stanv: Ontario, Quebec, Nowa Szkocja, New Brunswick, Prince Edward Island
	Winnipeg 238, Roslyn Road Konsulat	Stany: Manitoba, British Columbia, Alberta, Saskatschwan Yukon, terytory of the Nord West Territories
Kolumbia		Komp. teryt. Pos. w Meksyku
Meksyk	Mexico, D. F. Calle Merida 121 Poselstwo	Meksyk, Costa-Rica, Guatemala, Panama, Honduras El Salvador, Nicaragua, Haiti, San Domingo, Wenezuela, Kolumbia, Equador
	Meksyk Calle Merida 121 Wydział Konsularny	j. w.
Nicaragua	Meksyk	
Panama	Meksyk	
Paragwaj		Komp. teryt. Pos. w Buenos Aires
Peru		Komp. teryt. Pos. w Buenos Aires
Salvador El. Republica	Meksyk	
Stany Zjedn. Am. Półn.	Waszyngton Washington 9 DC 2640 16. Street NW Ambasada	Stany Zjednoczone Ameryki P., Filipiny, Hawaje
	Nowy Jork New-York 149-151 East 67 th-Street Konsulat Generalny	9 stanów centr. i wsch.: Alabama, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Maine, Maryland, Massachusetts, Mississippi, New Hampshire, New Jersey, New York, North Carolina, Rhode Island, South Carolina, Vermont, Virginia District of Columbia Powiaty st. Pensylwania: Berks, Bradford, Buks, Carbon, Chester, Columbia, Delaware, Lackawanna, Lancaster, Lebanon, Leigh, Luzerna, Monroe, Montgomery, Northampton, Philadelphia, Pike, Schnyskill, Sullivan, Susqohanna, Wayne, Wyoming

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Stany Zjedn. Am. Półn.	Chicago Chicago 11, 710 Rush Street Konsulat Generalny	Stany: Arkansas, Arizona, California, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Louisiana, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Mexico, North Dakota, Oklahoma, Oregon, South Dakota, Texas, Utah, Wyoming, Alaska, Hawaii, Philippine, Colorado, Wisconsin, California
	Pittsburg 249 — North Craig Str. Konsulat	Stany: Kentucky, Ohio, Tennessee, West Virginia, oraz pozostałe powiaty stanu Pensylwania
	Detroit (Michigan) 26, 1864, National Bank Bld. Konsulat Generalny	

Urugwaj	Komp. teryt. Pos. w Buenos Aires
---------	----------------------------------

Venezuela	Meksyk
-----------	--------

URZĘDY R. P. W AZJI

Afganistan	Komp. teryt. Pos. w Teheranie
------------	-------------------------------

Chiny	Nankin Nanking, Linyinlu 26 China, Ambasada	Chiny Mandżuria
-------	---	-----------------

Nankin 26. Linyinlu Wydział Konsularny	j. w.
--	-------

Cypr	Komp. teryt. Konsulatu Generalnego w Jerozolimie
------	--

Irak	Komp. teryt. Pos. w Teheranie
------	-------------------------------

Iran	Iran, Irak, Afganistan
------	------------------------

Teheran Khiane Rasherestan Park Amin ed Dark Poselstwo	j. w.
Teheran Khiane Rasherestan Park Amin ed Dark Wydział Konsularny	

Mandżuria	Komp. teryt. Ambasady w Nankinie
-----------	----------------------------------

Palestyna	Jerozolima Jerusalem Palestine Katamon Road, Plot 3 Konsulat Generalny	Palestyna z wyjątkiem dystr. Jaffa, Transjordanja
-----------	---	---

Kraj	Siedziba placówki, adres	Kompetencja terytorialna
Palestyna	Tel Aviv 42 Achad Haan Str. Konsulat Generalny	Dystrykt Jaffa
Syria	Damaszek Damas (Syrie) Boite Postale 501 Konsulat	Syria
Transjordania		Komp. teryt. Konsulatu Generalnego w Jerozolimie
Turcja	Ankara Kavaklıdere Ambasada Stambuł Istambul 26/6 Ayaz Pasa Konsulat Generalny	Turcja j. w.